Національна спілка краєзнавців України

Хмельницька обласна організація

ЗВІТ

про діяльність правління та осередків Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України у 2020 році

м. Кам'янець-Подільський – Хмельницький
січень 2021 р.

Вступ

Специфіка 2020 року полягала в тому, що діяльність Хмельницької обласної спілки краєзнавців, як і всієї України, проходила з 14 березня і до кінця цього року в умовах пандемії COVID-19 (коронавірусу), тобто в умовах локдауну до кінця серпня та карантинних обмежень до кінця грудня, які виключали очні зібрання членів спілки (пленуми, конференції, круглі столи, збори тощо), змусили перейти на дистанційні умови роботи. Тим не менше, у 2020 році діяльність правління, президії обласної Спілки краєзнавців та її міських і районних осередків була спрямована на розвиток всієї структури організації в світлі реалізації завдань, прийнятих IV (2008), V (позачерговим) (2012) і VI (січень 2017 р.) з'їздами Національної спілки краєзнавців України та ухваленими відповідними змінами Статуту НСКУ, а також базувалася на виконанні рішень останніх засідань Президії правління НСКУ в Києві (2019-2020 рр.), звітно-виборної конференції Хмельницької обласної організації НСКУ від 10.10. 2017 р., її пленумів та засідань президій правління (2018-2020 рр.), планів роботи правління НСКУ у Києві та обласної Спілки на 2020 рік. Головною інновацією практичної сторони діяльності всієї структури обласної організації НСКУ були подальші заходи, спрямовані на переорієнтацію у роботі на співпрацю у краєзнавчій справі з новоутвореними у 2015-20120 рр. у Хмельницькій області об'єднаними територіальними громадами (ОТГ) згідно з реформою децентралізації в державі.

Відповідно до виконання вищеназваних програм, постанов, планів в обласній Спілці краєзнавців та її осередках у 2020 р. здійснювалася різноаспектна діяльність за такими основними напрямами:

1. Організаційна діяльність

Упродовж 2020 року обласна Спілка краєзнавців продовжувала ритмічно працювати, розвивати краєзнавчий поступ, об'єднувала в своєму складі на засадах Статуту НСКУ **22** міських і районних відділень (організацій, осередків), які сукупно згуртували навколо себе **364 членів НСКУ** зі складу всіх прийнятих з 2009 по 2020 роки **387 членів**. За ці роки діяльності обласна Спілка втратила 22 своїх членів НСКУ у зв'язку із смертю та окремих вибулих. Зокрема, у 2020 році померли непересічні подвижники національного краєзнавства: від хвороби коронавірусу член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, перший проректор Хмельницького національного університету **Михайло Петрович Войнаренко**, ветеран краєзнавчого руху з 1950-х років **Борис Михайлович Кушнір.** Пам'ять про них вшанована в краєзнавчих виданнях та місцевій пресі. Перехворіло на COVID-19 по Хмельниччині **26** членів спілки.

Водночас у 2020 р. прийнято за вимогами Статуту **5** нових членів НСКУ, з них **3** чол. у Хмельницькій міській організації Спілки, **1** – у Віньковецькій районній організації НСКУ, **1** – у Дунаєвецькій районній організації НСКУ.

Найбільш потужними осередками продовжили виступали міські осередки: Кам'янець-Подільська (**77** членів, з них 18 докторів наук, професорів, 44 кандидатів наук, доцентів, решта музейні працівники тощо), Хмельницька (74 членів, з них 10 докторів наук, професорів, 34 кандидатів наук, 36 освітян, 22 представників культосвітніх установ, 2 священнослужителі, 3 журналісти, 7 пенсіонерів тощо), районні організації НСКУ: Старосинявська (20 членів), Славутська (20 членів), Дунаєвецька (16 членів), Віньковецька (15 членів) й інші. Решта 13 міських та районних відділень у своїх лавах мають пересічно по 8-5 членів Спілки. З-поміж них тільки Ярмолинецький районний осередок поки об'єднує тільки чотири члени НСКУ. Правління обласної Спілки дієво співпрацює на практиці з місцевими краєзнавцями-аматорами та освітянами, які поки не є членами НСКУ.

Структура всіх осередків відповідає вимогам Статуту НСКУ. Всі вони працювали за планами організаційної, науково-дослідної, науково-методичної, видавничої, науково-громадської і просвітницької, а також за індивідуальними планами роботи своїх членів на 2020 рік. Найважливіші пункти цих планів увійшли до загального плану роботи обласного правління НСКУ.

Значними подіями в діяльності обласної організації НСКУ та розвитку краєзнавства у 2020 р. були:

1. Робота правління, президії обласної Спілки краєзнавців та її осередків по реалізації у 2020 р. затвердженої сесією Хмельницької обласної ради 26. 12. 2014 р. «Програми розвитку краєзнавства в Хмельницькій області до 2020 року». Проте з-за блокування фінансування обласною владою проекту з підготовки та видання кількатомної «Енциклопедії Хмельницької області», який мав завершитися у 2020 році, його виконання так і не розпочалося. Тому рішеннями засідань президії (вересень 2019 р.) та пленуму (грудень 2019 р.) обласної Спілки краєзнавців наша організація відмовилася від участі в цьому проекті і відтермінувала його виконання на подальший сприятливий час.

2. Упродовж 2020 року відбулися два розширені засідання Президії обласної Спілки (14. 02. 2020 р., 10. 09. 2020 р.). Чому розширені засідання? Тому що в них брало участь від 30 до 40 членів НСКУ запрошених і гостей.

Зокрема, у порядку денному засідання президії обласної Спілки 14. 02. 2020 р. розглядалися і обговорювалися такі питання: «Про діяльність Хмельницької обласної організації НСКУ в 2019 р.», «План роботи обласної Спілки на 2020 р.», «Кошторис діяльності обласної організації НСКУ на 2020 р», «Виконання ухвали президії обласної спілки краєзнавців від 10 грудня 2019 р. про налагодження творчої співпраці з ОТГ Хмельниччини», «Про організацію у 2020 році конкурсу «Хмельниччина історична» обласної спілки краєзнавців на

кращу науково-краєзнавчу працю за 2017-2020 рр.», «Презентація наукових збірників обласної спілки краєзнавців «Праці Хмельницького церковного історико-археологічного товариства (вип. І», «Хмельницькі краєзнавчі студії (вип. 24, 25)», здійснено прийом у члени НСКУ. Наприкінці засідання президії відбулося урочисте вшанування ювілеїв подвижників краєзнавства Хмельниччини.

У порядку денному засідання президії 10 вересня 2020 р. заслухані і обговорені питання: «Вручення членських посвідчень, нагород і відзнак, вшанування ювілеїв подвижників краєзнавства Хмельниччини», «Про діяльність обласної спілки краєзнавців та її осередків в умовах пандемії в Україні COVID-19 та запровадженого карантину на Хмельниччині з 14и березня 2020 року й до сьогодення», «СКУ та її членів у виборах до місцевих органів влади 25 жовтня 2020 р», «Про підготовку статей членами спілки журналу НСКУ «Краєзнавство», «Про підготовку до проведення XVI Подільської наукової історико-краєзнавчої конференції у листопаді 2020 року», «Про стан справ з вступом бажаючих у члени НСКУ», «Презентація випусків 26-28 «Хмельницькі краєзнавчі студії» та інших видань». В ході роботи засідання зверталася увага на необхідність виконання планів науково-дослідної, науково-методичної та видавничої діяльності 2020 року, узагальнювався досвід організації і проведення у дистанційній формі науково-краєзнавчих конференцій, симпозіумів, круглих столів та інших зібрань спілчан.

3. 1 жовтня 2020 р. у дистанційному режимі відбулися загальні збори Кам'янець-Подільської міської організації НСКУ, які розглянули питання активізації творчої діяльності в умовах карантину, пов'язаного з пандемією COVID-19 у світі та Україні та інші питання своєї діяльності.

4. З метою координації роботи всіх структур НСКУ на Хмельниччині правлінням видано у червні 2020 р. 13-й випуск друкованого органу обласної Спілки – науково-краєзнавчого збірника **«Краєзнавець Хмельниччини»** (ліцензія Міністерства юстиції України КВ № 15871-4343Р від 13. 11. 2009 р., головний редактор Баженов Л.В.), в якому відображена хроніка та різні аспекти діяльності спілчан у 2019 – до червня 2020 рр., а також містяться наукові статті, рецензії праць членів НСКУ, новітня бібліографія поділлєзнавства, інформації про ювілеї подвижників краєзнавства тощо.

5. Упродовж 2020 р. у світ вийшли 24-й, 25-й, 26-й, 27-й, 28-й, 29-й, 30-й випуски (7 томів) періодичного науково-краєзнавчого збірника обласної і міської організації НСКУ **«Хмельницькі краєзнавчі студії» (**головний редактор Баженов Л.В., співголова - керівник Хмельницької міської Спілки Блажевич Ю.І., відп. секретар - Єсюнін С.М.), кожний том яких був присвячений ювілею конкретних відомих подвижників краєзнавства Хмельниччини та містив наукові і науково-краєзнавчі нариси, статті, інші публікації не тільки членів НСКУ області, а й науковців і краєзнавців більшості регіонів України, що є свідченням

визнання і авторитетності серійного видання. Це серйозні здобуток, надбання обласної спілки краєзнавців.

6. На початку 2020 року, а точніше 29 січня 2020 року, був підписаний до друку орган Хмельницького церковно-історичного товариства **«Праці Хмельницького церковно-історичного товариства»** (випуск перший). Майже два роки за ініціативи та під егідою Хмельницької міської організації НСКУ тривало юридичне оформлення цієї громадської організації (обрано головою керівника міського осередку спілки ***Блажевича Ю.І.)*** , дія якої поширюється на територію Поділля – Хмельниччини, нарешті вийшов у світ перший номер цього видання, що, на нашу думку, значно активізує дослідницьку і пошукову роботу в сфері церковно-історичної проблематики, висвітленні діяльності релігійних конфесій регіону, творчо використовуючи малодосліджені архівні матеріали, релігійні періодичні видання, інтернет-ресурси, мемуари тощо. Необхідно зазначити, що авторами наукових статей «Праць…» стали краєзнавці-релігієзнавці краю Баженов Л.В., Прокопчук В.С., Григоренко О.П., Адамський В.Р., Блажевич Ю.І., Єсюнін С.М., Захар'єв В.А., Галатир В.В., Кохановський О.Б., Лозінська Л.Й., Олійник Ю. В., Коржик С.А., Дацюк О.А., Причишин-Клинівський С.М., Шпаковський С.М. До творчої співпраці при підготовці до другого випуску «Праць…» залучені також працівники сектору національностей і релігій управління культури Хмельницької ОДА, керівники деяких релігійних конфесій області, журналісти та краєзнавці Хмельниччини.

7. Окремо слід відзначити видання тому в паперовому та електронному вигляді «**Зводу пам'яток історії та культури України: Хмельницька область. м. Хмельницький»** (2020). Це перше дуже запізніле видання на Хмельниччині з виконання прийнятої ще у 2000 р. державної «Програми видання 27 томного «Зводу пам'яток історії та культури України до 2010 року», презентація якого відбулось з нагоди відзначення Всеукраїнського дня працівників культури та аматорів народного мистецтва в стінах Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва. Книга є першою із серії наукових видань, які готувалися редакційно-видавничою групою з підготови до видання тому Зводу пам'яток історії та культури України по Хмельницькій області. Упорядником виступив активний член НСКУ, один з керівників пам'яткоохоронної справи в області ***С.М. Шпаковський***, автором більшості статей – відомий діяч обласної спілки краєзнавців, Почесний краєзнавець України, кандидат історичних наук ***С.М. Єсюнін***. Книга має обсяг 280 сторінок, містить гасла, ілюстрації та карти, розрахована на науковців, працівників музеїв, істориків, вчителів, студентів гуманітарного профілю, краєзнавців, пам'яткоохоронців, усіх тих, хто цікавиться минулим та сьогоденням м. Хмельницького та Хмельницької області. Цього видання правління і президія Хмельницької обласної організації спілки НСКУ домагалася від органів влади з

2009 року і по даний час. Водночас підготовлено рукопис цього серійного видання в 2-х томах по м. Кам'янцю-Подільському, який чекає черги на друк.

8. За ініціативи, організаційними та творчими зусиллями члена НСКУ, директора Хмельницького обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді ***Климчука В.В.*** та редколегії (голова: член НСКУ, доктор педагогічних наук, професор, Почесний краєзнавець Хмельниччини ***Берека В.Є.***) у 2020 р. видана **«Енциклопедія лісового господарства Хмельниччини»**. За підтримки того ж ***Климчука В.В.*** учитель біології однієї зі шкіл м. Хмельницького, член НСКУ ***Говорун В.Д.*** видав у 2020 р. широкоформатний ілюстрований том-альбом «Лікарські рослини Хмельниччини» (це вже 10-й том такого формату цього автора про природу Хмельницької області за 2005-2020 рр.), фактично розгорнута енциклопедія природи Хмельниччини. Разом ці капітальні видання є значним творчим надбанням краєзнавчого руху в області.

9. На засіданнях президії обласної спілки краєзнавців 2020 року були вручені такі нагороди: 1) ***Почесний краєзнавець Хмельниччини*** – членам НСКУ, доктору педагогічних наук, проф., ректорині Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії **Шоробурі Інні Михайлівні**, доктору історичних наук, професору Хмельницького університету і права **Місінкевичу Леоніду Леонідовичу,** доктору історичних наук, доценту Хмельницького інституту МАУП **Трембіцькому Анатолію Михайловичу,** директору Державного історико-культурного заповідника «Межибіж» **Погорільцю Олегу Григоровичу** (всі з Хмельницького міського осередку Спілки); ***Телячому Юрію Васильовичу,*** доктору історичних наук, професору, члену президії НСКУ (м. Київ); 2) ***Почесні Грамоти*** – член-кореспонденту НАН України, доктору економічних наук, професору, проректору Хмельницького національного університету **Войнаренку Михайлу Петровичу,** кандидату мистецтвознавства Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії **Халайцану Володимиру Петровичу,** директорці турфірми **Стрельбіцькій Наталії Іванівни**, письменнику, краєзнавцю **Шевченку Володимиру Станіславовичу,** кандидату наук з державного управління, директору Хмельницького центру перепідготовки управлінських кадрів **Баюку Миколі Івановичу;** 3) Переможцем конкурсу, здобувачем літературно-краєзнавчої премії письменника і краєзнавця Василя Баженова обласної спілки краєзнавців став письменник **Горбатюк Василь Іванович**.

10. У вересні 2020 р. президія обласної спілки краєзнавців подала Представлення на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка відомого на Хмельниччині письменника, журналіста, краєзнавця, члена НСКУ ***Шевченка Володимира Станіславовича*** за трилогію про Устима Кармалюка «Ой, Кармелюче, по світу ходиш…», «Ой родився Кармалюка в селі на Поділлі…», «Вийся, вийся, хміль листатий» (2013-2018 рр.), в яких з документальною точністю зображена постать У. Кармалюка.

11. Приємно, що у звітному році члени НСКУ кандидат історичних наук, доцент ***В.О.Савчук*** став переможцем XIII Хмельницького обласного конкурсу науково-дослідних робіт у номінації «Монографії», професор ***О.М.Завальнюк*** та кандидат історичних наук ***І.В.Паур*** взяли участь у всеукраїнському конкурсі «Науковець року-2020», у результаті якого нагороджені орденами і Почесними грамотами Української федерації вчених за вагомі здобутки та особистий внесок у розвиток науки України.

12. 17 листопада 2020 р. на своєму засіданні президія Національної академії наук вищої освіти України нагородила дійсного члена ***Комарніцького Олександра Борисовича***, доктора історичних наук, професора кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, голову міської організації НСКУ, медаллю Івана Огієнка та обрала на посаду вченого секретаря відділу історії НАН ВО України. 30 листопада патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет нагородив орденами Святого рівноапостольного князя Володимира Великого II і III ступенів членів НСКУ, академіків НАН ВО України, докторів історичних наук, професорів ***Завальнюка О.М. і Філінюка А.Г.***

13. У травні 2020 р. надійшла звістка, що член НСКУ (мистецтвознавча секція Кам'янець-Подільської міської організації спілки), кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри мистецтвознавства та образотворчого мистецтва К-ПНУ імені Івана Огієнка ***Гуцул Іван Андрійович*** на міжнародному конкурсі художників у Парижі серед 768 митців, які представили свої картини, здобув Друге місце переможця і звання «***Кращий художник світ***у».

14. До традиційних недоліків у роботі обласної Спілки краєзнавців та її осередків слід віднести: 1) продовження практики затримки більшості районних і міських відділень обласної Спілки з подачею в грудні поточного року своїх звітів про роботу. В основному такі звіти поступають до президії обласної організації у січні-лютому наступного року, що не дає змоги подати докладнішу інформацію про їх діяльність у загальному звіті обласного правління НСКУ. Тільки Хмельницька і Кам'янець-Подільська міські організації НСКУ (відповідно голови к.і.н., доц. Ю.І. Блажевич, д.і.н, доц. О.Б. Комарніцький) щорічно своєчасно і ґрунтовно звітуються про свою роботу; 2) До 25 грудня 2020 р. лише дві міських і районних організацій розрахувалися за внески за 2020 рік. Інші осередки здадуть внески у січні-березні 2021 р. 3) У 2020 р. з-за безвідповідальності керівників продовжують залишатися на межі самоліквідації Білогірська, Волочиська, Полонська районні організації Спілки. Хоча зусиллями президії обласної Спілки вдалося стабілізувати ситуацію, але й досі не розв'язана проблема з обранням відповідальних голів цих та інших осередків; 4) з вини обласної влади (держадміністрація і обласна рада) провалено виконання проєкту створення і видання «Енциклопедії Хмельниччини», термін виконання якого закінчився у 2020 році.

Варто зауважити, що пандемія коронавірусу внесла зміни у виконання обласною організацією НСКУ та її осередками планів науково-дослідної, науково-методичної, видавничої роботи на 2020 рік. Частина запланованих заходів з об'єктивних причин була не виконана, інша – перенесена на інші терміни.

2. Науково-дослідна робота

У 2020 році науково-дослідна робота обласної Спілки та її міських і районних відділень була спрямована на науково-організаційну участь, залучення всіх членів НСКУ, науковців, краєзнавців-аматорів у справі підготовки та відзначення таких актуальних для суспільства історичних подій в Україні і на Хмельниччині: 1) відзначення 100-річчя Української революції 1917-1921 рр. 2) річниця геноциду-голодомору 1932-1933 рр. в Україні та на Хмельниччині; 3) події з розгулу політичних репресій в Україні; 4) 75-річчя Перемоги у Другій світовій війні; 5) 25-річчя діяльності Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті Імені Івана Огієнка; 6) відзначення ювілеїв міст і сіл області; 8) відзначення ювілеїв відомих постатей України, пов'язаних життям та творчістю з Поділлям та ін.

Основна увага правління обласної Спілки краєзнавців та в її складі міських і районних організацій у 2020 р. приділялась залученню членів НСКУ до науково-дослідної роботи з регіоналістики Поділля-Хмельниччини, підготовці і виданню ними монографій, науково-популярних книг, буклетів, брошур, покажчиків, путівників, статей з різних аспектів історії, культури і природи краю, в тому числі наукометричних виданнях «скопус» та «оф-сайт» інших фахових збірниках, а також впровадженню результатів наукових і науково-методичних досліджень в освіту, культуру Хмельниччини та видання іншої науково-краєзнавчої літератури. У міських і районних відділеннях члени НСКУ - вчителі активно займалися з учнівською молоддю в плані підготовки старшокласників до різних форм краєзнавчої шкільної позакласної роботи, написання конкурсних робіт у системі Хмельницького територіального відділення МАН та для участі в місцевих, обласних і всеукраїнських учнівських олімпіадах з поділлєзнавчої історичної, краєзнавчої, географічної, природничої тематики.

У звітному році новим стратегічним напрямом діяльності обласної Спілки стало налагодження тісної творчої співпраці з утвореними реформою децентралізації України об'єднаними територіальними громадами (ОТГ), що призведе у 2021 році до структурних змін в обласній організації НСКУ.

Стратегічним напрямом роботи обласної організації Спілки було створення можливостей своїм членам НСКУ для реалізації творчих планів, забезпечення публікації праць та творчої комунікації. Таким ефективним засобом є організація

міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-краєзнавчих та науково-практичних конференцій, симпозіумів, круглих столів, читань, презентацій як своєрідної трибуни для значної кількості краєзнавців і засобу для оприлюднення своїх наукових результатів досліджень та для взаємного творчого спілкування.

У 2020 році на Хмельниччині було проведено за неповними даними **55 значних і малих різних тематичних наукових зібрань** за організаційною участю правління обласної Спілки, її міських і районних відділень, з них тільки у місті Хмельницькому було проведено 30 різних наукових форумів. 26 таких зібрань проведено в м. Кам'янці-Подільському, решта в інших містах Хмельниччини. До звіту включено **наукові форуми, конференції, круглі столи, читання,** які безпосередньо присвячені актуальним проблемам історії, культури, природи Поділля-Хмельниччини і залишили вагомий слід у краєзнавстві регіону, мали видані наукові програми, збірники матеріалів за результатами роботи. Даємо їх коротку характеристику:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція «День соборності України: історико-політологічні дискусії» (до 80-річчя з дня смерті учасниці руху за українізацію освіти, авторки «Українського буквара», членкині Української Центральної Ради Софії Русової) (м. Хмельницький, 2 лютого 2020 р.) Відбулася в Хмельницькому інституті МАУП. Її організували, крім цього вишу, Хмельницька міська організація НСКУ, Державний архів Хмельницької області. Очолював засідання голова оргкомітету, ректор інституту МАУП доцент Л.Г. Білий. Взяло участь понад 30 науковців, краєзнавців, магістрантів, аспірантів і студентів з міст Хмельниччини, Вінниччини, Житомирщини. У доповідях розглядалася різні аспекти Української революції 1917-1921 рр. на Поділлі. **Видано однойменний збірник праць** за матеріалами роботи конференції. Робота конференції висвітлена у фейсбуці інтернету.

2. V-та Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі» (м. Кам'янець-Подільський, 14 лютого 2020 р.). Організаторами виступила кафедра психології К-ПНУ імені Івана Огієнка, міська організація НСКУ та ін. Зібрання проходило в реальному режимі, Його роботу вітальним словом відкрив член НСКУ, ректор університету, професор Копилов С.А. У роботі зібрання взяло участь 56 доповідачів з різних регіонів України та сусідніх держав Польщі, Білорусі, Молдови, в тому числі 14 членів НСКУ. Розглянуто комплекс тем з новітніх досліджень особистостей в галузі психології, в тому числі на прикладах Поділля-Хмельниччини. **Видано збірник матеріалів конференції** (мова укр.. рос., польс., англ.).

3. Презентація 21 лютого 2020 р. в обласній універсальній науковій бібліотеці видання авторами членами НСКУ С.І. Крамаром і О.О. Тимощуком книги «Україна-Русь vs Московія» (Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст 3», 2020, 240 с., тираж 40 тис. прим.). Організатором виступила Хмельницька обласна та міська організації НСКУ. У зібрані взяло участь понад 50 осіб. Авторів вітали, нагороджували Почесними грамотами від обласної ради член НСКУ М.В. Панасюк, в обласної спілки краєзнавців її голова Л.В. Баженов, від міської спілки краєзнавців Ю.І. Блажевич та низка представників від різних товариств і установ, шанувальників творчості авторів. У книзі розглядаються відносини України з Московією від княжої доби до сьогодення. Книга

повчальна. Тираж книги передано в школи та бібліотеки Хмельниччини та східних областей України, які перебувають у зоні бойових дій.

4. Бути меджибізчанами. Місцева ідентичність та розмаїтість культур» : круглий стіл, 27. 02. 2020 р., смт. Меджибіж). Відбувся в ДІКЗ «Межибіж» за ініціативи заповідника і Меджибізької об'єднаної територіальної громади. Керував засіданням член НСКУ, Почесний краєзнавець України, директор заповідника О.Г. Погорілець. Науковці, краєзнавці, освітяни, представники місцевої влади розглядали проблеми збереження історичної спадщини в Меджибожі, протидії забудовникам, які на місці пам'яток споруджують нові будівлі, розвитку туристичної сфери, подальших науково-краєзнавчих досліджень краю та реставрації меджибізької фортеці.

5. Х Всеукраїнська науково-практична конференція «Духовні витоки Поділля : письменники в історії краю» (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 10.05. 2020 р. Крім цього вишу, її організували, Хмельницька ОДА і обласна рада, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка, обласна і Хмельницька міська організації НСКУ. До програми зібрання включено 72 науковців, краєзнавців з різних міст України та Хмельниччини, в тому числі 12 докторів наук, 30 кандидатів наук, 20 викладачів і вчителів, 6 аспірантів, 34 членів НСКУ. У складі оргкомітету члени НСКУ Шоробура І.М. (голова), О.М. Галус, Ю.В. Телячий, В.Р. Адамський, Л.В. Баженов, С.М. Єсюнін, О.М. Завальнюк, В.С. Прокопчук та ін. Працювали в пленарному і секційному режимі очно і дистанційно. Розглянуто аспекти історії літературного руху на Поділлі від XVIII до сьогодні. Y**ауковий збірник за матеріалами роботи цієї конференції знаходиться в друці.**

6. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Пам'яткознавство : сучасні аспети» (м. Кам'янець-Подільський, 15-16. 05. 2020 р.). Проведена на базі Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець». Крім цього заповідника, до її організаторів долучилася міська організація НСКУ. Робота зібрання проходила в режимі он-лайн (дистанційно). До електронного зв'язку підключилося понад 30 доповідачів з України та Польщі. Модератором засідань був член НСКУ, кандидат історичних наук, співробітник заповідника «Кам'янець» **Пагор В.В.** Відкрив конференцію вітальним словом та доповіддю про роль краєзнавців Хмельниччини в памяткоохоронній сфері голова обласної спілки краєзнавців Баженов Л.В. **Тексти доповідей всіх учасників опубліковано в однойменному збірнику.**

7. IX Всеукр. студентська археологічна конференція «Археологічні дослідження в Україні : здобутки і перспективи» (історичний фак-т К-ПНУ імені Івана Огієнка, 25. 05. 2019 р.). Організована Національним університетом імені Івана Огієнка, Спілкою археологів України та міською організацією НСКУ. Взяло участь понад 25 студентів вишів України (Київ, Одеса, Запоріжжя, Чернівці, Вінниця, Хмельницький та ін.). Очолили оргкомітет члени НСКУ ректор Копилов С.А. (голова), декан історичного фак-ту Глушковецькийкий.А.Л. (співголова), Почесний краєзнавець України доцент Гуцал А.Ф. та ін. У виступах студенти доповіли про різні аспекти археологічних досліджень у регіонах України сучасності, обмінялися здобутим досвідом. Низка студентів-доповідачів нагороджена дипломами та грамотами. Відбулася презентація виданого **збірника матеріалів IX Всеук. конф. «Археологічні дослідження в Україні : здобутки і перспективи» (Кам'янець-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 124 с.).**

8. Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Історія Подільського державного аграрно-технічного університету в персоналіях» (м. Кам'янець-Подільський (до 100-річчя ПДАТУ), 25-26. 06. 2020 р.). В організації взяли участь Подільський державний аграрно-технічний університет, міська організація НСКУ та ін. Зібрання проходило в режимі он-лайн, підключилося дистанційно понад 29 осіб від 52 учасників, у тому числі 16 членів НСКУ. На пленарних і секційних засіданнях розглянуті етапи історії університету, початок якого у 1920 рік, а також життєдіяльність і творчість ректорів, деканів, викладачів, випускників тощо. **Видано збірник наукових праць** за результатами роботи конференції.

9. Урочиста академія з нагоди відзначення 60-річчя від дня народження Олега Григоровича Погорільця, директора Державного історико-культурного заповідника «Межибіж»,члена ICOMOS, Почесного краєзнавця України (смт. Меджибіж, Летичівського р-ну, 29. 08. 2020 р.). На урочисте зібрання прибуло до Меджибіж Летичівського р-ну, 29.08. 2020 р.). На урочисте зібрання прибуло понад 50 осіб з різних куточків України, які пов'язані з ним життям, співпрацею, дружбою, а також представники обласної і місцевої влади, університетів, заповідників, музеїв тощо. Серед численних виступів та вручень багатьох нагород за особливі заслуги в археології, в музейному будівництві, реставрації Меджибізької фортеці, розвитку туризму, розбудові обласної спілки краєзнавців голова обласної Організації НСКУ професор Баженов Л.В. відзначив ювіляра свідоцтвом про присвоєння йому від нашої спілки звання «Почесний краєзнавець України» з врученням грошової премії, голова Хмельницького міського осередку НСКУ удостоїв ювіляра Почесного грамоти та інших відщнак.

10. Науковий симпозіум «Поділля в дослідженнях історико-статистичного комітету (до 155-річчя з часу заснування Подільського єпархіального історико-статистичного комітету)» (м. Хмельницький, 23. 09. 2020 р.). У цьому онлайн-симпозіумі, що відбувся в Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці під егідою Хмельницької міської організації НСКУ, з цікавими доповідями виступили члени НСКУ цього краєзнавчого осередку кандидат історичних наук, доцент Адамський В.Р., протоієрей, кандидат богослов'я Причишин-Кліновський С.М., протоієрей, викладач Хмельницького інституту МАУП Дацюк О.А., доктор історичних наук Трембіцький А.М., пам'яткоохоронець Шпаковський С.М. та ін.

11. VIII Всеукраїнська науково-краєзнавча конференція «Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій : освіта і освітяни в історії Дунаєвеччини» (м. Дунаївці, 25. 09. 2020 р.). Організували Дунаєвецька міська ОТГ, Дунаєвецька районна організація НСКУ, Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України при К-ПНУ імені Івана Огієнка. До програми конференції включено 82 доповіді та повідомлень учасників з різних регіонів України, в тому числі 14 докторів, 15 кандидатів наук, 35 членів НСКУ, решта вчителі, краєзнавці, працівники культури. Конференція проходила в режимі он-лайн (дистанційно) Менеджером конференції був її ініціатор, почесний голова Дунаєвецького районного осередку НСКУ, заст. голови обласної організації НСКУ, доктор історичних наук, професор **Прокопчук В.С.** Розглянуто різні аспекти історії місцевих ОТГ та Дунаєвеччини загалом від найдавніших часів до початку XXI ст. У процесі роботи конференції відбулася презентація збірника науково-краєзнавчих праць **«Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій : зб. Науково-**

краєзн. праць /редкол.: В.С. Прокопчук (голова), В.Р. Адамський, Л.В. Баженов та ін. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2020. Вип. 8. – 552 с., в якому вміщені матеріали роботи конференції,. Конференція стала зразком творчої співпраці обласної організації НСКУ з об'єднаними територіальними громадами.

12. Перша Міжнародна наукова конференція «Війна і Соціум у середньовічній та ранньомодерній історії Центрально-Східної Європи» (м. Кам'янець-Подільський, 21-22. 10. 2020 р.). Організаторами виступили Інститут історії України НАН України, історичний факультет К-ПНУ імені Івана Огієнко, долучилася міська організація НСКУ та ін. Проходила в режимі он-лайн, підключилося 28 учасників з різних регіонів України, Литви, Словаччини, Польщі, у тому числі 12 членів НСКУ. Розглянуто комплекс питань, пов'язаних з історією Центрально-Східної Європи, в тому числі Подільського регіону, **видано Програму та збірник тез доповідей конференції.**

13. XIV Всеукраїнська науково-практична конференція «Історія, культура та освіта : християнський вимір» (Хмельницький інститут МАУП, 22. 10. 2020 р.). Це серійна щорічна конференція, яка проводиться з 2006 р. Крім цього вищого закладу освіти, який є головним організатором, до їх проведення долучилися Хмельницька обласна і міська організації НСКУ, Державний архів Хмельницької області, вищі заклади освіти обласного міста, християнські конфесії краю. Оргкомітет зібрання постійно очолює діяч краєзнавчого руху, директор Інституту МАУП, кандидат економічних наук, доцент Білий Л.Г. У роботі конференції взяло участь до 40 науковців, краєзнавців, освітян, студентів з різних міст України та Хмельниччини, у тому числі 4 докторів наук, 16 кандидатів наук, 15 членів НСКУ тощо. На пленарних і секційних засіданнях, які проходили в режимі он-лайн і очно, розглянуті проблеми історії розвитку освіти в Україні та на Хмельниччині під кутом християнських цінностей, педагогіки духовності, ролі просвітителів та сповідників Подільської землі та ін. В ході роботи конференції відбулася презентація **збірника матеріалів «Історія, культура та освіта : християнський вимір. Хмельницький, 2020. 180 с.**

14. VI-та Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми експериментальної психології (на пошану професора Шинкарюка А.І. та 102 річниці К-ПНУ імені Івана Огієнка) (м. Кам'янець-Подільський, 27. 10. 2020 р.). Організаторами виступила кафедра психології К-ПНУ імені Івана Огієнка, міська організація НСКУ та ін. Зібрання проходило в режимі он-лайн, на відеозв'язок вийшло до 30 доповідачів з різних регіонів України та Польщі, Словаччини, Білорусі. Ввітальним словом відкрив конференцію член НСКУ, ректор університету, професор Копилов С.А. У роботі зібрання взяло участь 12 членів НСКУ. Розглянуто комплекс тем з новітніх досліджень й в галузі психології, в тому числі на прикладах Поділля-Хмельниччини. **Видано збірник матеріалів конференції**.

15. 29 жовтня 2020 року на базі Хмельницької та Харківської гуманітарно-педагогічних академій під егідою Хмельницької міської організації НСКУ **відбулась он-лайн конференція студентів-членів краєзнавчих гуртків, присвячену історичним пам'ятним місцям Харківщини і Хмельниччини**, в якій брали участь викладачі – члени міських краєзнавчих осередків (з Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Блажевич Ю.І., голова правління міської організації НСКУ; відп. секретар обласної організації НСКУ Адамський В.Р., керівник студентського краєзнавчого гуртка кафедри суспільних дисциплін). Розповіді та інформації студентів Хмельницької ГПА із демонстрацією слайдів-фотографій стосувалися пам'яток Кам'янця-Подільського, Проскурова, Меджибожа (Фурман Максим), Старпокостянтинова (Бабій

Володимир), села Маліївці Дунаєвецького району (Ганна Гулевата), Пилявецької битви 1648 року (Ганна Поліщук), Вінничини (м. Бар, Національний музей-садиба хірурга М.І. Пирогова, «Історико-меморіальний комплекс пам'яті жертв нацизму» (колишня ставка Гітлера «Вервольф») (Людмила Гриньова, Олександр Щебетюк), замкових споруд Коропця, Вишнівчика, Скали-Подільської (Вікторія Совірко) та інші.

16. Міжнародна науково-практична конференція «Гагенмейстерські читання. До 145-ї річниці від дня народження В'ячеслава Развадовського» (К-ПНУ імені Івана Огієнка, 19-20. 11. 2020 р.). Ініціювала мистецтвознавча секція (керівник доктор мистецтвознавства, проф. **Урсу Н.О**.) Кам'янець-Подільської міської організації НСКУ. Долучилися Національний університет імені Івана Огієнка, Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Інститут музики, театру та образотворчого мистецтва Молдови та ін. У програмі зібрання включені теми доповідачів зі всіх мистецтвознавчих інституцій (академії, університети, коледжі, музеї) України (всього 106 учасників). Робота проходила в он-лай режимі (дистанційно). На зв'язок вийшло до 40 учасників. Збірник матеріалів знаходиться в друці.

17. Третій польовий міжгалузевий семінар «Геологічні аспекти археології Хмельниччини» у рамках проєкту міждисциплінарних досліджень нижнього палеоліту Східної Європи (ДІКЗ «Межибіж», 19-20. 11. 2020 р.). Серед інших установ, до організації семінару долучилася Хмельницька міська організація НСКУ та її осередок в заповіднику «Межибіж». Учасники семінару науковці, краєзнавці, археологи, музейники знайомилися з археологічними відкриттями археологічної експедиції ДІКЗ «Межибіж» на стезі досліджень палеоліту, ділилися власним досвідом з цієї справи, накреслювали подальші плани, проєкти вивчення в Україні та Хмельниччинні кам'яного віку. Модератором семінару був директор заповідника «Межибіж», Почесний краєзнавець України Погорілець О.Г..

18. XXIX Всеукраїнська науково-практична конференція «Збереження національної ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX-XXI століть (Хмельницький інститут МАУП, 26. 11. 2020 р.). Це серійна щорічна конференція, яка проводиться в цьому інституті з 2002 р. До їх проведення долучилися Хмельницька обласна і міська організації НСКУ, Державний архів Хмельницької області, вищі заклади освіти обласного міста, християнські конфесії краю. Оргкомітет зібрання постійно очолює діяч краєзнавчого руху, директор Інституту МАУП кандидат економічних наук Білий Л.Г. У роботі конференції взяло участь 46 науковців, краєзнавців, освітян, студентів з різних міст України та Хмельниччини, у тому числі 5 докторів наук, 24 кандидатів наук, 17 членів НСКУ тощо. На пленарних і секційних засіданнях, які проходили в режимі он-лайн та очно, розглянуті проблеми історіографії та археографії історичних подій в Україні та на Хмельниччині у XX – на початку XXI ст., національної політики в Україні 1920-40-х рр., війни на Сході України 2014-2020 рр. та інших трагічних сторінок в історії України. **Було видано однойменний збірник матеріалів за результатами роботи конференції.**

19. XVI Подільська наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 55-річчю проведення Першої Подільської історико-краєзнавчої конференції та 25-річчю Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при К-ПНУ імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський, 27. 11. 2020 р.). Проведена в К-ПНУ імені Івана Огієнка. До її організації

залучилися Інститут історії України НАН України, Хмельницькі обласна та міська організації НСКУ, Центр дослідження історії Поділля та Державний історико-культурний заповідник «Межибіж». Конференція була проведена в режимі он-лайн (дистанційно). До Програми зібрання було включено доповіді 85 учасників з різних регіонів України. У режимі он-лайн працювали 32, а в конференц-залі були присутні очно обрана президія, доповідачі, гості в складі 16 осіб. Конференція була відкрита привітаннями голови оргкомітету, члена НСКУ ректора К-ПНУ імені Івана Огієнка Копилова С.А., співголови оргкомітету конференції голови Національної спілки краєзнавців України, члена-кореспондента НАН України Реєнта О.П. та ін. Модератором пленарних і секційних засідань був співголова оргкомітету, голова обласної спілки краєзнавців, професор Баженов Л.В. Наукова програма зібрання була виконана, розглянуто різні аспекти історії та культури Подільського регіону в контексті історії України від найдавнішого часу до сьогодення. Відбулися презентації книжної виставки, присвяченої XVI Подільській науковій історико-краєзнавчій конференції (підготувала наукова бібліотека університету), однойменного **наукового збірника матеріалів форуму, обсягом 57, 2 др. аркушів,** науково-краєзнавчого збірника «Краєзнавець Хмельниччини» (вип. 13 за 2020 р.), монографії Баженова Л.В., Баженової С.Е., Оліпер С.І. «На пограниччі культур. Культурне та суспільно-політичне життя польського населення Правобережної України у XIX – на початку XX ст.» (2020, 456 с.).

20. X Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Археологія & Фортифікація» (м. Кам'янець-Подільський, 27. 11. 2020 р.). Організована Кам'янець-Подільським державним історичним-заповідником, К-ПНУ імені Івана Огієнка, міською організацією НСКУ та ін. Конференція працювала в режимі он-лайн (дистанційно). На відеозв'язок зареєструвалися і виступили 26 учасників з різних регіонів України та очно були присутні 18 доповідачів, у тому числі 16 членів НСКУ. Зібрання відкрив голова оргкомітету зібрання, директор місцевого державного історичного музею-заповідника Заремба О.О. Відбулися пленарні і секційні засідання. Також виступали археологи з Молдови та Польщі. Розглянуто широкий спектр археологічних досліджень в Україні, у Подністров'ї та на Поділлі-Хмельниччині. **Видано збірник матеріалів конференції.**

21. Х-ті Археологічні читання в Державному історико-культурному заповіднику «Межибіж» (смт. Меджибіж, 11. 12. 2020 р.). Присвячені 90-річчю з дня народження академіка І.С. Винокура. Ініціювали проведення ДІКЗ «Межибіж», Хмельницька міська організація НСКУ, Центр дослідження історії Поділля. Читання проводилися в заповіднику в реальному форматі участі доповідачів і гостей (були присутні 25 осіб з різних регіонів України та Хмельниччини, з них 4 доктори наук, 10 кандидатів наук, 12 членів НСКУ) та з можливістю підключення дистаційно віддалених учасників. Під час зібрання, крім доповідей на різну тематику вивчення давніх віків, відбулося обговорення звіту археологічних досліджень і здобутків та реставраційних робіт на території меджибізької фортеці за 2020 рік, відзначено важливі цьогорічні археологічні відкриття. Менеджером читань був член НСКУ, Почесний краєзнавець України і Хмельниччини, директор заповідника Погорілець О.Г. **Готується збірник праць за результатами читань у паперовому та електронному варіанті.**

22. Науково-краєзнавча конференція «Поділля в добу непу (1921-1928 рр.)» (м. Хмельницький, 22. 12. 2020 р.). Проведена на базі Хмельницького торговельно-економічного фахового коледжу Київського національного торговельно-економічного факультету. До організації зібрання долучилися Хмельницькі обласна і міська організації НСКУ, Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України при К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інститут дослідження Голодомору (Київ), Державний архів Хмельницької

обл. та ін. До Програми зібрання включено 54 доповідача, з них 11 докторів та 23 кандидатів наук, 30 членів НСКУ та ін. з Києва, міст Хмельниччини, Вінниччини. Конференція проходила в режимі он-лайн (дистанційно), до відеозв'язку якої підключилось до 30 осіб, у конференц-залі працювали очно обрана президія у складі 5-ти осіб та 11 осіб доповідачів та гостей. Модератором пленарних і секційних засідань був голова обласної спілки краєзнавців професор Баженов Л.В. Роботу зібрання відкрили привітаннями директор коледжу кандидат економічних наук Гребінська С.І., голова обласної організації НСКУ Баженов Л.В., голова Хмельницької міської організації НСКУ Блажевич Ю.І. та ін. Крім пленарних засідань, працювали секції «Політичні та соціально-економічні процеси на Поділлі в 1921-1928 рр.», «Гуманітарна сфера на Поділлі в роки непу», «Загальні питання історії, культури, освіти краю в XX-XXI ст.». Збірник матеріалів роботи конференції знаходиться в друці.

*Отже, з включених до звіту за 2019 рік проведених **22** науково-краєзнавчих, науково-історичних і науково-практичних зібрань з-поміж них були: **4** міжнародні, **11** всеукраїнські, **2** регіональні), 1 регіональний симпозіум, **1** регіональний науковий круглий стіл, **1** наукові читання, **1** презентація книги. З 22 наукових зібрань завершилися виданнями наукових збірників за результатами роботи – **10**.*

Разом з тим, члени НСКУ Хмельниччини взяли участь у 2019 р. у понад 70 наукових міжнародних, всеукраїнських, регіональних форумах, конференціях, симпозіумах, круглих столах, читаннях в інших областях і регіонах України та в зарубіжжі.

Варто зазначити, що у 2020 році кількість проведених конференцій, симпозіумів, круглих столів, читань дещо зменшилася порівняно з попередніми роками у зв'язку з пандемією коронавірусу. Низка запланованих таких зібрань або перенесена на інші терміни проведення, або так і не відбулися. Крім того, до нашого звіту свідомо не включена значна кількість конференцій і круглих столів різного рівня, які проведені у звітному році й мають наукові збірники, до яких причетні осередки обласної спілки краєзнавців, чимало членів НСКУ, котрі є суто технічними, економічними, природничими тощо, що не враховують регіональні аспекти дослідження і за своєю тематикою не пов'язані з профілем науково-краєзнавчої діяльності Національної спілки краєзнавців. Проте проведення таких зібрань відображено у звітах за 2020 рік Кам'янець-Подільської та Хмельницької міських організацій НСКУ.

У 2020 р. найбільше брали участь в організації на Хмельниччині міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, круглих столів з науково-краєзнавчої тематики, були головами, відповідальними редакторами, секретарями, членами оргкомітетів та редколегій виданих збірників за результатами роботи цих зібрань керівники і члени обласної організації НСКУ Л.В. Баженов, О.Г. Погорілець, І.В. Западенко, О.М. Завальнюк, С.А. Копилов, І.М. Шоробура, С.М. Єсюнін, В.А. Захар'єв, О.Б. Комарніцький, С.В. Маркова,

Ю.І. Блажевич, В.С. Прокопчук, І.О. Старенький, А.Г. Філінюк, Л.Г. Білий, С.М. Шпаковський, Л.Л. Місінкевич, А.Ю. Матвєєв, В.В. Пагор, Н.О. Урсу, Баженов О.Л. та ін.

Видання праць у 2020 році

Упродовж 2020 р. за рекомендаціями, під грифом обласної Спілки краєзнавців та її осередків, за авторством, упорядкуванням, іншою участю членів НСКУ за кошти державних, громадських установ, підприємств, спонсорів і переважно за власні здійснена низка видань наукових монографій, книг, брошур, наукових збірників, покажчиків, путівників, посібників та іншої літератури, пов'язаної з історією, культурою, економікою, природою Поділля-Хмельниччини (див. табл.)

№ пп	Назва видання	Статус вид.	Місце і рік видання, к-сть стор.	К-сть др.арк	Під грифом яких установ і організацій видано
	пси				
	Монографії, книги, брошури				
1.	Актуальні проблеми пси хологі розвитку і самоствердження особистості у авчальному середовищі./авт.: **Н. Михальчук, Н. Гончарук, О. Логвіна** та ін.	кол. монографія	Кам.-Под.: ПП «Медобори-2006», 2020. 212 с.	13,2	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
2	**Баженова С.Е., Баженов Л.В., Оліпер С.І.** На пограниччі культур. Культурне і громадсько-політичне життя польського населення Правобережної України у XIX – на початку XX ст.	монографія	Кам.-Под.: Вид. Зволейко Д.Г., 2020. 456 с.	26,5	Хмельниц. обл. і К-Под. міська орг.-ї НСКУ; Центр дослідж. Історії Поділля
3.	**Блажевич Ю.І.** Карально-репресивна політика нацистського окупаційного режиму на Хмельниччині (колишній Кам'янець-Подільській області) (1941-1944).	Наук.-популярна монографія	Хмельницький: ХГПА, 2020. 132 с.	9,0	Хмельниц. гуманіт.-педагог. академія; Хмельницька міська організ. НСКУ.

4	**Берека В.Є.** Струга : історико-краєзн.нарис..	книга	Кам.-Под.: Вид. Зволейко Д.Г., 2020. 344 с.: іл.	20,0	Хмельницька міська організ. НСКУ.
5	Віктор Миколайович Лабунець : педагог, науковець, декан (до 65-річчя від дня народж. та 40-річчя науково-педагог.. діяльності) /[укл.: **Л.В. Климк, Т.В. Сологуб; редкол.: С.А. Копилов (голова) та ін.]ю**	біобібл. покажчик	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 88 с.; іл. (Серія: «Постаті в освіті і науці». Вип. 27)	5,1	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
6.	**Говорун В.Д.** Лікарські рослини Хмельниччини.	Широко-формат. книга	Хмельницький:ФОП Стрихар А.М., 2020. 156 с.: фотоіл.	16.8	Хмельницький обл. еколого-натурал.центр учнів. молоді; Хмельницька міська організ. НСКУ.
7	**Горбняк Т.В.** Абетка бакотянина : літ.-худ. краєзн. вид.	книга	Кам.-Под.: Аксіома, 2020. 152 с.: іл	10,0	К-Под. рай. орг. НСКУ
8.	**Громик А.П., Конет І.М**. Гіперболічні крайові задачі математичної фізики в кусково-однорідних циліндричних середовищах:	моногр.	Кам'янець-Подільський, 2020. 200 с.	12,5	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
9.	Два портрети у дзеркалі часу. Спогади, зіткані з любові./[автор ідеї **М. Кабачинський**; упоряд. **С. Кабачинська,** дизай М. Олійник	документальне видання	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 352 с.: іл.	28,9	Хмельницька міська організ. НСКУ.
10	**Завальнюк О.М., Прокопчук В. С.** Юрій Телячий – український історик, освітянин-управлінець, громадський діяч.	біобібл. покажчик	Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. 78 с. (Серія: «Подвижники краєзн. руху». Вип. 1)	3,0	Хмельницька обл.орг.НСКУ
11	**Захар'єв В.А**. Плоскирів XVIII століття (за слідами у котловані по вул. Камм'янецькій, 11/1	книга	Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. 104 с.: фотоіл.	9,6	Хмельницька міська організ. НСКУ.
12.	**Захар'єв В.А.**, **Осецький Й.П**. Дунаєвеччина доісторична.	книга	Хмельницький: ФОП Стрихар А.А., 2020. 96 с.; іл.	6,0	Хмельницька міська організ. НСКУ;

					Дунаєвецька рай.орг.НСКУ.
13	Звід пам'яток історії та культури України: м. Хмельницький /упоряд.: **С.М. Шпаковський** та ін.	книга	Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2020. 289 с.:іл.	18,1	Відділ охорони пам'яток і мистецтва ОДА; Хмельницькі обл. і міська організ. НСКУ.
14	**Єсюнін С.М.** Хмельницька обласна рада сьомого скликання (2015-2020 роки) : матеріали.	книга	Хмельницький, 2020. 252 с.: іл.	15,4	Хмельницька міська рада; Хмельницька міська організ. НСКУ.
15	**Єсюнін С. М.** Будинок Хаселева. Проскурівська, 6.	Брошура	Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2020. 16 с.: іл.	1,0	Хмельницький обл. краєзнпав. музей; Хмельницька міська організ. НСКУ.
16	**Єсюнін С. М.** Особняк Шпігеля. Володимирська, 63.	Брошура	Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2020. 16 с.:іл.	1,0	Хмельницький обл. краєзнпав. музей; Хмельницька міська організ. НСКУ.
17	**Іваневич Л.А**. Кость Широцький (у працях, статтях, некрологах, гаслах, матеріалах, документах, епістоляріях, світлинах). Вид. 2-е, доп.	книга	Хмельницький, 2020. 320 с.	20,6	Хмельницька міська організ. НСКУ.
18	Календар знаменних і пам'ятних дат К-ПНУ імені Івана Огієнка на 2020 рік /відп. вип. **Л. Климчук**	довідк. видання	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 11. 16 с.	1,0	Наукова біб-ка К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
19	Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2021 рік /укл.: **Баваровська О.О., Синиця Н.М.; відп. за вип. Чабан К.А.**	Реком. бібліогр. довідник	Хмельницький: ХОУНБ, 2020. 192 с.	12,4	Хмельницька обл. універс. наукова б-ка; Хмельницька міська організ. НСКУ.
20	**Кеба О. В., Комарніцька Л.М.** Особливост художньої трансформації євангельського сюже-	моногр.	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 264 с	16,5	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.

	ту про Понтія Пілата у світовій літературі кінця XIX – початку XXI століть.				
21	**Климчук В.В.** Енциклопедія лісового господарства Хмельниччини (гол. ред. кол.:**В. В Берека**)	довідк. видання	Хмельницький, 2020. 320 с.	20,2	Хмельницький обл. еколого-натурал.центр учнів. молоді; Хмельницька міська організ. НСКУ.
22	Книга почесних громадян міста Хмельницького: Збірник / Відп. за вип**. Г. Мельник.**	книга	Хмельницький: ФОП Сторожук О. В., 2020. 152 с.	10,0	Хмельницька міська організ. НСКУ.
23	**Куфльовський В. І**. Підстави та мотиватори поведінки українців. Портрети подолян.	книга	Городок: Бедрихів край, 2020. 100 с.	6,2	Хмельницька міська організ. НСКУ.
14	**Марчук Л.М.** Біблійні переклади Івана Огієнка в контексті національного збагачення : суспільні й освітні візії.	колект. моногр. у 2-х книгах	Луцьк: Вежа-Друк, 2020. Кн. 1. 160 с.	10,0	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
25	Меджибіж полікультурний /авт. Проєкту і тек=сту **Л.В. Баженов, Ю.А. Хоптяр;** наук. консультант **О.Г. Погорілець**; наук. ред. **І.В. Западенко.**.	путівник	Житомир: ТОВ «505»,2020. 96 с.; фотоіл.	8,1	ДІКЗ «Межибіж»; Хмельницька міська організ. НСКУ.
26	Мудрослови села Оринин на Кам'янеччині /укл.: **Валерій Щегельський, Софія Рарицька.**.	книга	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 212 с.	13,2	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
27	Наукова і науково-технічна діяльність К-ПНУ імені Івана Огієнка у 2019 році /укл**.: І.М. Конет, М.П. Плахтій.**	книга	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 63 с.	4,0	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
28	**Пагор В.В.** Битви за Кам'янець.	книга	Кам.-Под.: Вид. Панькова А.С., 2020. 132 с.	8,2	К-Под. міська орг. НСКУ.
29	**Полятинчук В**. Світло в кінці тунелю.	аудіокнига	Кам'янець-Под., 2020		К-Под. тов-во «Просвіта»; К-Под. міська

					орг. НСКУ.
30	**Прокопчук В.С.** Людина і час : спогади.	книга	Дунаївці; Кам.-Под.: Вид. Зволейко Д.Г., 2020. 420 с.: іл.	26,6	Дунаєвецька рай.орг.НСКУ
31	**Сорочан Ю.К**. Водоспади Хмельниччини:	брошура	Кам'янець-Под., 2020. 12 с.: фотоіл.	0,7	К-Под. міська орг. НСКУ.
32	**Сорочан Ю.К.** Король карпатських водоспадів (м. Яремче, водоспад «Пробій»)	брошура	Кам'янець-Под., 2020. 16 с.: фотоіл.	1,0	К-Под. міська орг. НСКУ.
33	**Сорочан Ю.К.** Краса рідної землі (озера України та Хмельниччини)	брошура	Кам'янець-Под., 2020. 20 с.: фотоіл.	1,2	К-Под. міська орг. НСКУ.
34	**Сорочан Ю.К.** Сім чудес подільської природи	брошура	Кам'янець-Под., 2020. 16 с.: фотоіл.	1,0	К-Под. міська орг. НСКУ.
35	**Сорочан Ю.К.** Стежками легенд (про населені пункти Чемеровецького району).	брошура	Кам'янець-Под., 2020. 8 с.: фотоіл.	0,6	К-Под. міська орг. НСКУ.
36	**Староста П.І.** За горизонтом болю : історико-документ. Повість.	книга	Канів: Вид-во «Склянка часу», 2020. 370 с.	21, 5	Віньковецька рай.орг.НСКУ.
37.	Сторіччя поступу. 100-річчю утворення архівної секції на Поділлі присвячено : інформ.-довід. вид. /кол. авт. під кер. **В.Г. Байдича.**	довідник	Хмельницький: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 124 с.: іл.	11,3	Держ. архівна служба Україн; Держ. архів Хмельниц.обл. Хмельницька міська організ. НСКУ.
38	**Стецюк В.Б.** Степан Грещенко : постать на тлі революційної доби	книга	Кам'янець-Под., 2020. 220 с.	13,7	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
39	**Ткач Сергій, Решетченко Дмитро.** Партійно-політичне життя в Подільській губернії початку ХХ століття : монографія у 2 кн. /наук. ред. О.М. Федьков.	монографія	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 368 с: Кн. І. Ткач С., Решетченко Д. Політичні організації напередодні та в добу першої росій Ської революції 1905-1907 рр. С. 7-186; Кн. 2. Ткач С. Від реакції до демократичної революції. С.187-248.	23,0	К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Под. міська орг. НСКУ.
40	**Трембіцький А.М.** Родина Сіцінських, Чехівських-Січинських-	моногр.	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. 533 с.	33,4	Хмельницька міська організ. НСКУ;

	Шандорів в українському історико-культурному просторі наприкінці XIX – на початку XXI ст.				Центр дослідж. історії Поділля
41	**Філінюк А.Г., Завальнюк О.М., Іваневич Л.А.** Анатолій Трембіцький : історик, педагог, особистість	Біобібл. покажч.	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. 317 с.: іл.	29,8	Хмельницька міська організ. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
42	Хмельницька обласна рада VII скликання (2015 – 2020 рр.) / Упоряд. **М. В. Панасюк**.	Широко-формат. книга	Вінниця: Мілан-ЛТД, 2020. 208 с.	16.3	Хмельницька бласна рада; Хмельницька міська організ. НСКУ;
44	**Шевченко В.С.** Буйно-рясно квітнуть фіалки і чебрець. Повісті, оповідання, балади : літ.-худ. Вид.	книга	Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2020. 216 с.	13,5	Хмельницька міська організ. НСКУ;
38	**Яблонський В.В.** Нариси історії культових споруд Теофіпольщини (XV – поч. XXI ст.	книга	Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс»», 2020. 100 с.: іл	6,3	Хмельницька Обл.орг.НСКУ . Хмельницька міська організ. НСКУ;
45	**Tryhuba A., Hutsol T Mudryk K., Nurek T Golebiewski J., Lub P Glowacki S., Sharybur A., Tryhuba I., Kucher O Mykhailova L., Rud** A Planning of soil-base processes based o modeling.	monogr.	Warszawa, 2020. 138 s.	0,8	Подільський держ. аграрно-технічний університет; К-Подільська міська орг. НСКУ.
НАУКОВІ ЗБІРНИКИ					
1	**Актуальні проблеми експериментальної психології: досвід та перспективи** (на пошану професора Шинкарюка А.І. та 102-ї річниці заснування К-ПНУ імені Івана Огієнка): Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конф. 27 жовтня 2020 р. / за	наук. збірник	Кам.-Под.: Вид. Ковальчук О.В., 2020. 70 с.	4,8	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.

	ред. **С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої.**				
2.	**Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі,** 14 лютого 2020 р. : V Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. **С.Д. Максименка, Л.А.Онуфрієвої**.	наук. збірник	Кам.-Под.: ПП «Медобори-2006», 2020. 106 с.	6,2	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
3.	**Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин,** 23 квітня 2020 р. : Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції / За ред.**С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої.**	наук. збірник	Кам.-Под.: ПП «Медобори-2006», 2020. 268 с.	15,6	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
4.	**Археологічні дослідження в Україні: здобутки і перспективи.** Збірник матеріалів IX Всеукр. студентської археологічної конф. /редкол.: **С.А. Копилов** (голова), **А.Л. Глушковецький** (заст. голови), **О.Л. Баженов** та ін.	наук. збірник	Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. .124 с.	7,8	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
5.	**Археологія & Фортифікація України** : зб. мат-в X Всеукр.наук.-практ.конф. Кам'янець-Под. держ. істор. музеюзаповідника, /редкол.: **О.О. Заремба** (голова), **І.О. Старенький** (відп. ред.) та ін.	Наук. збірник	Кам'янець-Под.: ПП Буйницький, 2020. 240 с.	22,5	К-Под. держ. істор. музей-заповідник; К-ПНУ ім. І. Огієнка; Центр пам'яткознавства НАН України; К-Подільська міська орг. НСКУ.
6.	**Вісник Державного архіву Хмельницької області «Подільська старовина»** /[редкол.: **В. Г. Байдич (гол.), В. Я. Алцкан, В. В.**	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2020. №2 (6). 218 с.	23,5	Державний архів Хмельницької обл.; Хмельницька міська організ. НСКУ

	Галатир (відп. ред.) та ін.].				
7.	**Вісник К-ПНУ імені Івана Огієнка. Історичні науки** /ред.кол.: А.Г. Філінюк (відп. ред.), В.В.Газін (відп. секретар), Л.В. Баженов та ін.	наук збірник.	Кам.-Под.: К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2020. Вип. 13. 364 с.	21,2	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
8	**День соборності України : історико-політологічні дискусії** (До 80-річчя з дня смарті активної учасниці руху за українізацію освіти Софії Русової (18.02.1856 – 05.12.1940) /ред.кол.: **Л.Г. Білий** (голова) та ін.	наук збірник	Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2020. Вип. 7. 114 с.	6,6	Хмельницький Ін-т МАУП; Хмельницька міська організ. НСКУ
9	**Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій. Місту Дунаївці – 617]:** Збірник науково-краєзн. праць за матеріалами науково-краєзн. конф. «Освіта і освітяни в історії Дунаєвеччини», 25 вересня 2020 р., м. Дунаївці **[**/редкол.: **В.С. Прокопчук** (голова), **І.А. Ісакова** (відп. секретар),**Л.В. Баженов** та ін.]	Збірник наукових праць	Дунаївці-Кам'янець-Под.: ПП Зволейко Д.Г., 2020. Вип. VIII. 552 с.	32,1	Дунаєвецька vscmrf ОТГ; Дунаєвец. рай. орг. НСКУ; Центр досл. історії Поділля
10	**Збірник матеріалів за результатами VIII науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи».** Електронне наукове видання **/ [редкол.: І. В. Ящишина** (гол. редкол., наук. ред.)].	електрон .видання збірника	Кам.-Под.: К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2020. 227 с.	14,1	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.

11	**Збірник наукових праць студентів та магістран-тів мистецьких спеціа-льностей** К-ПНУ імені Івана Огієнка /За ред. **Н.О. Урсу.**	Збірник наукових праць	Кам.-Под.: ТОВ «Друк-Сервіс», 2020. Вип. XIII. 160 с.	10,0	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
12	**Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: Серія філологічна /** [редкол. **Л.М. Марчук** (гол. ред.), **О.А. Рарицький** (відп. ред.) та ін.].	Наук. збірник	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. XVI. 210 с.	13.1	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
13	**Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: Серія історична** [редкол. **С.А. Копилов** (гол. ред.), **О.М. Завальнюк** (наук. ред.), **Л.В. Баженов** та ін.].	Наук. збірник	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. XV. 252 с.	15,7	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
14	**Історія Подільського державного аграрно-технічного університе-ту в персоналіях: збірник наукових праць Всеукр. наук.-теоретич. конф. (25-26 червня 2020 р., м. Кам'янець-Подільськ-ий)**	Наук. збірник	Кам.-Под, 2020. 190 с.	11,7	Подільський держ. Аграрно-техніч. ун-т; К-Подільська міська орг. НСКУ.
15	**Історія, культура та освіта : християнський вимір.** Збірник праць XIII всеукр. науково-практ. конф., 15 жовтня 2019 р., м. Хмельниць-кий /редкол.: Л.Г. Білий (голова), В.Г. Байдич та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: інститут МАУП, 2019. – Вип. XIII. – 250 с.	15,2	Хмельницький ін-т МАУП; Хмельницька міська орг. НСКУ.
16	**Матеріали XVI Поділь-ської наукової історико-краєзн. конф.,** присв. 55-річчю проведення Першої Подільської історико-краєзн. конф та 25-річчю діяльності Центру дослідж. історії Поділля	Наук. збірник	Кам.-Под.: ТОВ «Дру-карня «Рута», 2020. 488 с.	57,3	МОН України; Ін-т історії Ук-раїни НАНУ; К-ПНУ імені Івана Огієнка; Центр дослідж. іст. Поділля; Хмельницька обл.орг.НСКУ;

	Ін-ту історії України НАН України при К-ПНУ ім. Івана Огієнка /ред. кол.: **С.А. Копилов** (голова), **О.П.Реєнт** (співголова), **Л.В. Баженов** (відп. ред.) та ін.				К-Под. міська Орг. НСКУ.
17	**Матеріали 5-8 археологічних читань (2016-2020 рр.)** /ред. кол.: **Погорілець О.Г**. (голова), **Западенко І.В.** та ін.	Збірник, лектр. видання	Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. 320 с.	20,0	ДІКЗ «Межибіж»; Хмельницька міська орг. НСКУ.
18	**Меджибізька фортеця. Археологічні, історико-архітектурні дослідження та реставрація (2018-2020 рр.)** /ред. кол.: **Погорілець О.Г**. (голова), **Западенко І.В.** та ін.	Збірник статей»	Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. 240 с.	15,0	ДІКЗ «Межибіж»; Хмельницька міська орг. НСКУ.
19	**Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : Іс-торичні науки.**	Наук. збірник	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Т.30: До 70-річчя від дня народж. Академіка Валерія Смолія. – 419 с.	26,2	К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
20	**Пам'яткознавство : сучасні аспекти.** Мат-ли всеукр. науково-практ. Онлайн конф. з міжнарод. участю /ред. кол.: Л.В. Баженов, А.Л. Глушковецький та ін.	Наук. збірник	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 120 с.	13,9	Національний Істор.-архітект. Заповідник «Кам'янець»; К-ПНУ ім. І. Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.
21	**Перша Міжнародна наукова конф. «Війна і Соціум у середньовічній та ранньомодерній історії Центрально-Східної Європи»**. Програма та тези доповідей (21-24 жовтня 2020 р.,м. Кам'янець-Подільський)	Наук. збірник	Київ: Ін-т історії України НАНУ, 2020. 128 с.	7,0	Ін-т історії України НАНУ; К-ПНУ імені Івана Огієнка; К-Подільська міська орг. НСКУ.

22	**Праці Хмельницького церковно-історичного Товариства** /ред.кол.: **Ю.І. Блажевич** (гол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) иа ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2020.Вип. 1. 280 с.	16,6	Хмельницьке церковн-істор. тов-во; Хмельницька міська орг. НСКУ.
23	**Проблеми дидактики історії:** науково-метод. вид. /[редкол.: **С.А. Копилов** (голова), **В.А. Дубінський** (відп. ред.) та ін.	Збірник наукових праць	Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 11.190 с.	11,6	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
24	**Український технічний музей : історія, досвід, перспективи**. Мат-ли 14-ї всеукр. Науково-практич. конф. /відп. ред. Л.О. Гріффен.	Наук. збірник	Кам.-Под.: ФОП Буйницький О.А., 2020. 312 с.	29,5	Український технічний музей; К-Под. держ. історич. музей-заповідник. К-Подільська міська орг. НСКУ.
25	**Краєзнавець Хмельниччини**: науково-краєзн. збірник Хмельниц. міської. організації НСКУ /ред.кол.: **Л.В. Баженов** (голова), **С.А. Копилов** (відп. ред.) та ін.	Наук. збірник	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 13. 208 с.	12,1	К-ПНУ імені Івана Огієнка; Хмельницька обл.орг.НСКУ, Хмельницька міська орг. НСКУ.
26	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 24. 328 с. (на пошану проф. Л.Л. Місінкевича та д.і.н. А.М. Трембіцького)	19,1	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
27	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 25. 236 с. (на пошану кандидата мистецтвознавства В.П. Халайцана)	13,7	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля

28	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 26. 284 с. (на пошану д.і.н. Ю.В. Телячого).	16,7	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
29	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 27. 198 с. (на пошану чл.кор. НАН України, д. е. н. М. Войнаренка).	11,4	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
30	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 28. 252 с. (на пошану д.і.н. Ю.В. Телячого).	14,6	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
31	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 29. 208 с. (на пошану кандидата держ.управління М.І. Баюка).	12,1	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
32	**Хмельницькі краєзнавчі студії: науково-краєзнавчий збірник** /редкол.: **Л.В. Баженов** (голова), **Ю.І. Блажевич** (співгол.), **С.М. Єсюнін** (відп. секретар) та ін.	Наук. збірник	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 30. 222 с.	13,8	Хмельницька обл.орг. НСКУ; Хмельницька міська орг. НСКУ; Центр дослідж. історії Поділля
ЗБІРНИКИ ДОКУМЕНТІВ І МАТЕРІАЛІВ					
1	**Адамський В. Р.** Подільський губернський комісар (березень 1917 – квітень 1918 рр.): Дослідження. Документи.Матеріали. (Рецензенти: Баженов Л.	Збірник документів	Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2020. 250 с.	15,6	Хмельницька гуманіт-пед. академія; Хмельницька міська орг. НСКУ;

	В., Завальнюк О. М., Телячий Ю. В.).				
2	Головноуповноважений уряду Української Народної Республіки (1919–1920): Листування /упоряд. **В. Адамський.** (Рецензенти: Баженов Л. В., Завальнюк О. М., Телячий Ю. В.).	Збірник документів	Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2020. 530 с.	33,1	Хмельницька гуманіт-пед. академія; Хмельницька міська орг. НСКУ;
3	Епістолярії Другої світової війни (із фондів Державного архіву Хмельницької області) /упоряд.: В.Г. Байдич, О.М. Завальнюк, Ю.В. Олійник, В.В. Галатир.	Збірник документів	Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2020. Вип. 60 с.	4,6	Деож. архів Хмельниц.обл. Хмельницька обл.орг.НСКУ.
ПОСІБНИКИ					
1.	**Абрамович С., Баженова С., Чікарьова М.** Культура Стародавнього світу : навч. посібник	Посіб.	Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2020. 340 с.: іл.	21,2	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
2	**Баженов О.Л.** Основи антропології : навч.-методичний посібник	Посіб.	Кам.-Под., 2020. 68 с.	3,8	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
3	**Баженова С.Е., Белінська К.О., Веселовська Т.Є.** Кулінарна етнологія : кухня семи культур і не тільки : навчально-метод. Посібник для студентів.	Посіб.	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 432 с.: іл.	30,1	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
4	**Бахмат Н.В.** Моделювання та аналіз діяльності педагогічного працівника : навч. Посібник.	Посіб.	Київ: Міленіум, 2020. 210 с.	13,2	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
5	**Грушецький С.М., Рудь А.В.** Методичні рекомендації до лабораторних робіт з дисципліни «технічне обслуговування машин і	Посібн.	Кам.-Под.: ПДАТУ, 2020. 404 с.	25,2	ПДАТУ; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.

	обладнання» для бакалаврів аграрних ЗВО				
6	**Дубінський В., Боровець І., Паур І.** Навчання історії в зарубіжній школі : навч. посібник	Посібн.	Кам.-Под.: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 200 с.	12,5	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
7	Історія та теоретичні основи технології соціальної роботи в Україні: основні напрями, проблеми, перспективи розвитку : навч.-метод. Посібник /укл.: **Палилюйко О.М., Кучеров Г.Г., Гуменюк І.М.**	Посібн.	Тернопіль: Економічна думка, 2020. 236 с.	14,7	У-Под. спец. реабілітацій коледж; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
8	**Копилов С.А., Верстюк В.В.** Історіо-графія всесвітньої історії : навч.-метод. посібник для самомтійної роботи студентів історичних факультетів	Посібн.	Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 79 с.	4,3	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
9	**Маринін І.Г.** Вибрані твори для оркестру народних інструментів : навч.-репертуарний посібник.	Посібник	Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. Вип. IV. 216 с.	13,5	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
10	**Марусей Т.В.** Діловий туризм : метод. Рекокомендації для студентів-бакалаврів спеціальності «Туризм».	Посібн.	Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 46 с.	2,8	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
11	**Марусей Т.В.** Інноваційні технології в туризмі: конспект лекцій для здобувачів магістерського рівня вищої освіти.	Посібни.	Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. 182 с.	10, 5	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
12	**Рарицький О.А.** Історія української літератури XI-XVIII ст. (Середньовіччя. Ренесана. Бароко) : навч.-метод. посібник	Посібн.	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 172 с.	10,4	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под міська орг. НСКУ.
13	**Рарицький О.** Художньо-документальна проза українських ші-	Посібн.	Кам.-Под.: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 140 с.	8,9	К-ПНУ ім. І. Огієнка; Кам'янець-Под

	стдесятників : жанровий аспект : навч.-метод. посібник				міська орг. НСКУ.

Всього праць з них:	**93**	**К-сть сторінок**	**К-сть друк. арк.**
монографії	**9**	**2473**	**144,4**
книги	**21**	**4422**	**224,8**
покажчики	**3**	**483**	**37,9**
довідники	**4**	**680**	**54,8**
путівники	**1**	**96**	**8,1**
наукові збірники	**32**	**6522**	**357,7**
брошури	**7**	**114**	**6,5**
документ. вид.	**3**	**840**	**48,4**
посібники	**13**	**2553**	**160,6**
Всього праць:	***93***	***18183***	***2043,2***

З-поміж 93 окремих видань **47** належить Кам'янець-Подільській міській організації НСКУ, **37** – Хмельницькій міській організації Спілки, які мають потужний науковий потенціал, решта **10** – правлінню обласної спілки краєзнавців, **3** - Дунаєвецькій районній, **1** – Віньковецькій районній, **1** - Кам'янець-Подільській районній організаціям НСКУ.

У 2020 р. членами НСКУ Кам'янець-Подільської міської організації краєзнавців опубліковано **432** статті, у т.ч. **77** статей у фахових журналах і наукових збірниках, **286** – в інших наукових виданнях**, 69** – у закордонних виданнях. Що стосується останніх публікацій, то **17** краєзнавців опублікували свої статі у виданнях, що входять найбільш престижних науково-метричних баз **Scopus і Web of Science (**наприклад, **Bakhmat N.** Development of E-Book «Children's Literature» // International Journal of Psychosocial Rehabilitation ISSN:1475-7192. Volume 24. Issue 04. 2020. London, United Kingdom.P. 6088-6101. (у співавторстві**); Гуцал В.А**. Памяти исследователя, коллеги и учителя. К 90-летию со дня рождения И. С. Винокура *// Археология и культурная антропология. 2020. № 5. С.* 447-451**; Завальнюк О. Бородій А., Федьков О.** Слідами одного анонімного листа: орендування земель євреями у Правобережній Україні наприкінці XIX - на початку XX ст. // Укр. іст. журн. 2020. №4. С.61-76; **Kopylov S., Paur I.** Iconography of the Russo-Turkish War of 1877-1878 on Postcards of the Early 20th Century // Bulgarian Journal of Historical Education. History / Editor-in-Chief: Prof. Dr. Plamen Mitev. Година XXVIII. Книжка 5. София, 2020. P.447-464 тощо). Всі статті у періодичних наукових виданнях мають пересічно **загальний обсяг 302,6 друк. аркушів**. Найбільше опублікували праць і статей члени НСКУ Л.В. Баженов - 34, Л. М. Комарніцька – 28, О.Б.Комарніцький – 27,

Н. В. Бахмат– 26, О.М.Завальнюк – 24, А.Г.Філінюк – 21, Д. Р. Яблонська – 15 тощо).

Членами Хмельницької міської організації НСКУ опубліковано наукових статей **302, загальний обсяг 147,5 друк. арк.** Найбільше надрукували статей члени Спілки Трембіцький А.М (28), Єсюнін С.М. (26), О.П. Григоренко (18) Ю.І. Блажевич (25), В.Г. Байдич, П.Я. Слободянюк, Л.А. Іваневич, В.А. Захар'єв, В.Р. Адамський та ін.

Вже традиційно більша половина міських і районних відділень ще не встигли вчасно подати точних даних про свої публікації за 2020 рік. Орієнтовно пересічно всі осередки опублікували по 10-15 статей, нарисів у збірниках та переважно в місцевих газетах. Так, члени Дунаєвецької районної організації вмістили в збірнику «Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій» (вересень 2020 р.) 14 краєзнавчих статей. Разом пересічно опубліковано **232** краєзнавчих публікацій, **загальний обсяг 56,0 др. арк. Всього опубліковано статей у 2020 р. 966 із загальним обсягом 446, 0 др. арк.**

Отже, загальний обсяг усіх видань обласної Спілки краєзнавців становить у 2020 році : окремих видань - 93, статей - 966, загальний обсяг – 2493,3 друк. аркушів.

Окреслені показники були б значно більшими, якщо б міські і районні відділення НСКУ своєчасно подали до правління обласної Спілки звіти про виконану роботу, у т.ч. науково-дослідну за 2020 рік. Загалом загальні кількісні показники видань поділлєзнавчої і науково-краєзнавчої літератури за 2020 рік дещо перевищують такі ж досягнення за попередній 2019 рік. Це є свідченням того, що члени НСКУ обласної спілки використали карантинні обмеження та самоізоляцію від пандемії коронавірусу і використали час для сидіння на дому на користь творчої справи.

3. Наукові експедиції

Важливою стороною діяльності обласної Спілки краєзнавців та її осередків традиційно є їх участь в організації та проведенні науково-краєзнавчих експедицій з дослідження археології, етнології, фольклористики, мистецтвознавства, стану збереження та популяризації історико-культурної спадщини Хмельниччини. Значні здобутки мають археологи-краєзнавці.

Зокрема, Почесний краєзнавець України, доцент ***А.Ф. Гуцал***, член НСКУ, завідувач навчально-науковою археологічною лабораторією історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат історичних наук ***В.А. Гуцал*** продовжили розробляли держбюджетну, госпрозрахункову тему «Дослідження пам'яток раннього залізного віку на території Середнього Подністров'я». Зокрема, А.Ф. Гуцал, В.А.Гуцал, керуючи археологічною експедицією історичного факультету К-ПНУ

імені Івана Огієнка у 2020 р., зробили аналіз матеріалів здобутих під час археологічних досліджень на пам'ятках раннього залізного віку на території Середнього Подністров'я. Вони охарактеризували деякі побутові речі та житлові споруди Рудковецького городища, поховальні комплекси Колодіївської курганної групи, проаналізовали археологічні розвідки на багатошаровому городищі в с. Привороття -Друге, що дозволило з'ясувати деякі конструктивні особливості оборонних та господарських споруд, керамічного посуду та окремі знаряддя праці. Аналіз зібраного матеріалу дав можливість встановити етапи функціонування городища, яке було заселене носіями трипільської культури, племенами раннього залізного віку, давньоруською людністю, що значно змінило уявлення археологів про будівельні традиції мешканців Середнього Подністров'я у згадані періоди. Опубліковано матеріал давньоруського поселення в с. Зелені Курилівці Новоушицького району, який був зібраний під час археологічних розвідок. Окремо були висвітлені археологічні пам'ятки Чемеровеччини та Городоччини. Зроблена спроба обгрунтувати на академічному рівні питання створення археолого-історичного заповідника у Позбруччі в межах Городоцького і Гусятинського районів тощо. В рамках проекту «Динаміка преісторичної культури: комплексний аналіз джерел із Центральної та Південно-Східної Європи», фінансованого Національним науковим центром Польщі ("Dynamics of the prehistoric culture: Comprehensive analysis of records from Central and Southeastern Europe" (2018/29/B/HS3/01201; Iwona Sobkowiak-Tabaka, PI) досліджувалась територія трипільського поселення в межах урочища Татариська у с. Смотрич поблизу Кам'янця-Подільського В результаті розкопок натрапили на унікальні залишки оборонного рову (датованого кінцем IV – початком III тис. до н.е.) та середньовічної будівлі, що загалом дозволяє з'ясувати деякі моменти матеріальної культури давніх мешканців Середнього Подністров'я. В рамках програми «Археологічні пам'ятки Тернопільщини і Хмельниччини» обстежено в межах Городоцького, Кам'янець-Подільського та Чемеровецького р-нів біля 20 ділянок, які були виділені для приватизації. На трьох ділянках вдалось виявити нові пам'ятки археології.

Члени НСКУ, співробітники Кам'янець-Подільського історичного музею-заповідника, археологи ***П.А. Болта***нюк та ***І.О. Старенький*** брали участь у 2020 р. у роботі ***Дністровської комплексної експедиції*** (керівник – Д.К. Черновол), яка досліджувала багатошарову пам'ятку в урочищі Горби поблизу села Волошкове Сокирянського району Чернівецької області. Крім того, І.О. Старенький проводив значну науково-популяризаторську роботу. Він здійснив запис сюжету для Українського радіо по Старому замку, дав інтерв'ю для сайту «Є!» про археологічні дослідження музею у 2019-2020 рр. на Кармалюковій горі, брав участь у зйомках телеканалом «1+1» сюжету про дворик будинку Вірменського священика (Музей старожитностей), провів онлайн-екскурсій «Руський ринок», «Вірменський ринок», «Вулицями Старого міста»,

здійснив запис циклу відеороликів про турецький період Кам'янця-Подільського для сайту «Є!», брав участь у записі відеоролика про обмундирування гайдуків XVII ст. для блогу на Youtube.

Значну роботу з виявлення, обстеження, організації археологічних, реставраційних і охоронних робіт та використання пам'яток культурної спадщини Хмельниччини для потреб збереження та туризму проводили у 2020 році члени НСКУ, співробітники відділу охорони пам'яток Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва ***С.М. Шпаковський, В.А. Захар'єв, С.П. Маярчак*** у 2020 році. Вони зібрали текстову наукову інформацію та підготували пам'яткоохоронну документацію з розроблення проектів меж територій, зон охорони та режимів їх використання 15 пам'яток археології місцевого значення Хмельницької області. На ці пам'ятки здійснено виїзди, спільно з землевпорядною організацією ГЕОЛАБС встановлено їх межі територій, зони охорони та режим використання. Крім того, вони брали безпосередню участь в археологічних дослідженнях виявлених підземель міст Хмельницького, Чорного Острова, Полонного XVIII-XIX ст. та Меджибізької фортеці і здійснили значні наукові відкриття. Свідченням цього є книга ***В.А. Захар'єва*** «Плоскирів XVIII століття (за слідами у котловані по вул. Кам'янецькій, 11/1)» (2020), яка здобула популярність загалу читачів.

Вони також здійснили виїзди та натуральні обстеження на місце виявленого об'єкту археології – трипільського поселення в с. Великий Жванчик Дунаєвецького району, об'єктів археології та архітектури міст Красилова, Кам'янця-Подільського, Ізяслава, сіл Жабинці Чемеровецького, Веснянка Старокостянтинівського, Гуменці Кам'янець-Подільського, Стуфчинці Хмельницького районів, . взяли участь у засіданні Деражнянського районного суду, як третя особа, у справі про знесення самочинно збудованого нерухомого майна біля єврейського некрополю в смт. Меджибіж, здійснили археологічний нагляд за проведенням рятівних археологічних розкопок багатошарового поселення Чаньків-1 (біля м. Дунаївці) у Дунаєвецькому районі. (***С. Шпаковський, В. Захар'єв***) тощо.

В період адаптивного карантину (червень-листопад 2020 р.) члени Хмельницького міського краєзнавчого осередку НСКУ ***Н.І. Стрельбіцька*** та ***Д.Ю. Казанцев*** здійснювали виїзди-екскурсії студентів, школярів та дорослих по визначних місцях нашого краю : Кам'янець-Подільський, Меджибіж, Старокостянтинів, Сатанів, Бакоту, Маліївці, Сутківці, Самчики, Антоніни, Заслучне, Чорний Острів, Головчинці, низки монастирів регіону тощо. Інформацію про поїздки вони регулярно подавали на інтернет-ресурсі «Фейсбук». Необхідно зазначити, що такі виїзди здійснювалися згідно із вимогами адаптивного карантину: маски, дистанція, антисептики.

Члени Кам'янець-Подільської міської організації НСКУ осередку продовжили у 2020 році здійснювати фольклорно-етнологічну роботу. Так, член

НСКУ ***В.В. Щегельський*** працював над виконанням програмної теми своєї лабораторії етнології при К-ПНУ імені Івана Огієнка «Народна культура Поділля в контексті національного відродження України», індивідуального наукового дослідження «Народні ігри та забави на Поділлі», допомагав учням і вчителям шкіл, студентам, аспірантам, докторантам у підборі джерел та літератури із фондів навчально-наукової лабораторії етнології а. З метою закріплення набутих знань під час вивчення студентами І курсу факультету української філології та журналістики теоретичної частини навчальної дисципліни «Фольклор» організовано та проведено фольклорну практику. Записана автентична фольклорна інформація поповнила архів фондових матеріалів лабораторії. Проходження навчальної практики сприяло набуттю досвіду записування фольклорних творів у живому їх побутуванні, безпосереднього фіксування етнологічної інформації, удосконалення набутих знань під час аудиторних занять. Записана автентична фольклорна інформація поповнила архів фондових матеріалів лабораторії етнології. На базі фондових рукописних матеріалів лабораторії етнології та за результатами пошукової фольклористичної роботи оприлюднено збірник прислів'їв і приказок «Мудрослови села Оринин на Кам'янеччині» / уклад. : Валерій Щегельський, Софія Рарицька. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. До збірника увійшли прислів'я та приказки, записані у с. Оринин Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл., що охоплюють усі сфери життєдіяльності; презентують фольклорний стиль через західноподільську говірку початку XXI століття. Продовжено роботу над підготовкою до друку збірника текстів духовних співів, записаних на Поділлі, навчально-методичного посібника «Стратегія і тактика польових фольклористичних досліджень», а також серійного краєзнавчого збірника «Край вітчий» із використанням фондових матеріалів лабораторії етнології

За ініціативи Чемеровецької районної організації НСКУ та підтримки президії обласної спілки краєзнавців **упродовж 4-15 серпня 2020 року відбулася науково-краєзнавча експедиція «Кучманським шляхом»,** присвячена 515-річчю від дня народження Хасекі Гюррем Султан, відомої в світі, як знана українка Роксолана або Анастасія Лісовська, котра за однією із версій в історіографії була уродженкою нинішнього райцентру на Хмельниччині смт. Чемерівці. Авторкою розробки проєкту «Кучманський шлях» та керівником експедиції була журналістка, краєзнавець смт. Чемерівці ***Галина Мороз.*** Метою проєкту було пройти членами експедиції дністровським Кучманським шляхом, по якому у XIV-XVII ст. кримські татари здійснювали набіги на Поділля, руйнували й грабували міста і села та вивозили у рабство тисячі українців, і цим шляхом потрапила до Криму й Туреччини полонянка Роксолана. Члени експедиції мали зібрати історичні відомості, перекази, легенди, пісні та краєзнавчі напрацювання, які б підтверджували напади ханських чамбалів

Кучманським шляхом, вивчали можливість створення туристичного маршруту по цього напряму.

Експедиція розпочалася 4 серпня 2020 р. з райцентру Ярмолинці, куди прибули її члени ***Галина Мороз*** із Чемерівців, художниця з Кам'янця-Подільського ***Ніна Басиста*** і керівниця ГО «Волонтери Ярмолинеччини» ***Наталя Беренда.*** Експедиція планувалася у складі 10 осіб. Проте з-за коронавірусу прибуло лише три учасники, які наважилися здійснити свій похід на велосипедах, пішки й на попутному транспорті довжиною 600 км. – від Ярмолинець до Очакова. Маршрут проліг через історичні села Сутківці, Шарівка, Вербка Мурована, Баранівка Ярмолинецького, Круті Броди, Адамівка, смт Зіньків Віньковецького районів Хмельницької області, смт. Ялтушків, м. Бар, с. Мальчіївці Барського, с. Кудіївці, Станіславчик, Головчинці (Долина Святих Хрестів) Жмеринського, райцентр Крижопіль Вінницької області, потім м. Балта і кінцевий пункт м. Очаків на Чорному морі. Заходячи в населений пункт, члени експедиції знайомилися з краєзнавчими музеями, школою, будинками культури, зустрічалися з краєзнавцями, старожилами й, таким чином, записували історичні відомості, легенди, перекази, міфи, оглядали пам'ятки історико-культурної та архітектурної спадщини і зібраний матеріал фіксували в щоденнику експедиції. Варто зазначити, що вісті про слідування експедиції швидко поширювалися, і вже в наступних пунктах їх радо зустрічали представники місцевої влади, громадськості, які перед їх прибуттям старалися прибрати території, особливо біля історичних будівель (залишки фортець, палаців тощо), проводили екскурсії, влаштовували ночліг, годування. Лише в м. Очакові місцеві працівники музею зустріли експедицію упереджено й прагнули швидко її позбутися, що призвело до завершення її роботи (планувалося продовжити похід до кордонів з Кримом).На всьому шляху експедиції її проходження висвітлювалося на сторінках газет Барського, Жмеринського, Крижопільського й інших районів Вінниччини та Хмельниччини. Самі учасники експедиції щоденно інформували про своє перебування в мережі «Фейсбук».

Експедиція своїми пошуками і дослідженнями підтвердила факти існуючої історичної пам'яті про набіги кримських татар на міста і села вздовж Кучманського шляху і підготувала свої рекомендації щодо подальшого вивчення цього шляху науковцями і краєзнавцями, а також щодо проєктування цим шляхом туристичного маршруту в Україні, склала повний звіт про своє проходження та матеріали для публікації в наукових збірниках. Члени експедиції заслуговують подяки за мужність, подвижництво, відданість цій справі, адже на шляху експедиції траплялися села, які знаходилися на самоізоляції від коронавірусу, котрі потрібно було обминати, виникали різного роду труднощі, які вони успішно долали.

4. Науково-методична робота

Вагоме місце в діяльності обласної Спілки краєзнавців у 2020 р. займала праця членів НСКУ по впровадженню регіональних досліджень в систему навчання і виховання вищих та загальноосвітніх навчальних закладів освіти України, в першу чергу Хмельниччини, забезпечення її підручниками, навчальними посібниками, методичними розробками та рекомендаціями з краєзнавства та робота по залученню старшокласників, студентської молоді до краєзнавчих досліджень, а також популяризація здобутих знань про Поділля-Хмельниччини серед населення через ЗМІ.

Водночас члени НСКУ – науковці і вчителі вишів і шкіл Хмельниччини видали у 2020 р. підготували і видали орієнтовно понад 40 навчальних підручників, посібників та методичних розробок з тих дисциплін, що вони викладають. Проте у таблицю видань цього звіту включено всього **13 посібників**, які прямо, або дотично пов'язані з краєзнавством. Решта – присвячені юридичним, фізико-математичним, психологічним та іншим спеціальним дисциплінам, що викладаються у вишах і школах Хмельниччини. З 2008 р. у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка видається серійний науково-методичний збірник праць **«Проблеми дидактики історії»** (голова редколегії, член НСКУ, проф. С.А. Копилов, відповідальний редактор, член НСКУ, доцент В.А. Дубінський). У 2020 р. вийшов з друку **11-й випуск** збірника. Збірник представлений розділами «Теорія та методологія дидактики історії», «Викладання проблем вітчизняної та всесвітньої історії у вищих навчальних закладах» «Методика навчання історії та суспільних дисциплін у загальноосвітній школі», «Проблеми розвитку суспільно-гуманітарних дисциплін: історична ретроспектива» та ін., де представлені статті з проблем краєзнавства. Поки такий збірник є єдиним В Україні, здобув популярність у наукових і педагогічних працівників і представлений авторами з багатьох університетів і шкіл нашої держави.

Члени НСКУ вчителі міських і районних відділень спілки зосередили увагу на здійсненні науково-методичної роботи для потреб освіти та краєзнавства. Практично усі члени НСКУ-вчителі викладають шкільне краєзнавство, пристосовуючи його до свого району, міста або села, здійснюють позакласну краєзнавчу роботу з учнями, створюють і розбудовують краєзнавчі музеї в школах, керують краєзнавчими гуртками, написанням здібними старшокласниками конкурсних наукових робіт краєзнавчого характеру в системі Хмельницького територіального відділення МАН, для місцевих, обласних і республіканських учнівських олімпіад, займаються організацією молодіжного туризму, залучають учнів до пошукових всеукраїнських експедицій, створюють методичні рекомендації до краєзнавчих уроків тощо. Завадило розгортанню

цього процесу в 2020 році пандемія коронавірусу та перехід на дистанційні форми роботи.

Варто відзначити, що дієво продовжувала працювати на Хмельниччині територіальне відділення Малої академії наук, з якою активно співпрацюють обласна Спілка краєзнавців та всі її міські і районні осередки. Зокрема, територіальне відділення МАН України очолює член НСКУ, ректориня Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор І.М. Шоробура. У 2020 р. до керівництва написанням старшокласниками конкурсних робіт для МАН залучено понад **120** учителів шкіл області – переважно членів НСКУ, а також рецензентів, експертів, членів журі – з професорсько-викладацького складу ВНЗ та вчителів області.

До прикладу. Члени Кам'янець-Подільської міської організації НСКУ брали участь у рецензуванні конкурсних робіт членів МАН України (С.В.Олійник, А.А. Лубчинський, С. А. Сидорук, Л.М. Марчук). В.А. Дубінський очолював журі ІІ етапу Всеукраїнської олімпіади з історії. Членом журі була І.В. Паур. О.Б. Комарніцький і Л.М. Марчук керували журі І етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України. Т.О. Джурбій і О.А. Рарицький керували роботою журі ІІ етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН (м. Хмельницький, 16 лютого 2020 р.). Членом журі був В.В. Щегельський. Л.В. Баженов як голова правління Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України та керівник Центру дослідження історії Поділля при К-ПНУ імені Івана Огієнка, безпосередньо брав участь у роботі та розбудові Хмельницького відділення МАН, працюючи з вчителями історії та географії шкіл області в плані залучення їх до керівництва учнівськими науковими роботами в системі МАН, надавав консультацій як учням-конкурсантам, так і їх керівникам з написання робіт, організовував розгляд питань на засіданнях президії, пленумів своїх товариств про стан розгортання діяльності МАН на Хмельниччині, відповідні звіти учасників тощо.

В.В. Щегельський здійснював керівництво написанням наукової роботи члена Кам'янець-Подільського територіального відділення МАН України, учениці 11 класу Кам'янець-Подільської спеціалізованої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5 С.О. Рарицької «Українські народні паремії с. Оринин про родину та родинний уклад)», котра здобула І місце у ІІ етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Хмельницького територіального відділення МАН України (відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства. Секція: фольклористика (м. Хмельницький, 16 лютого 2020 р.), а також І місце у ІІІ етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Хмельницького територіального відділення МАН України (відділення: літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства. Секція: фольклористика (м. Київ, 5–

8 листопада 2020 р.)). Учениця 11 класу СЗОШ №5 Дарія Лупійчук (секція «Журналістика») посіла перше місце на обласному етапі конкурсі МАН, а учень Кам'янець-Подільського ліцею із посиленою військово-фізичною підготовкою Назар Швидюк – третє. Їхніми роботами керувала О.І. Почапська. Успіхів досягли і учні Ю. А. Клімчука, які займалися в очолюваному ним гуртку «Історія України» ХОЦНТТУМ. Зокрема, його вихованці мають два І місця на І етапі (районному) конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН.

Професори Л.М Марчук, О.А. Рарицький у березні були членами журі ІІІ Міжнародного конкурсу декламації української поезії в Університеті імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща).

Під керівництвом членів спілки здобули високі місця на наукових конкурсах студенти. Так, студент М. Сльозкін (науковий керівник – О.М. Федьков) виборов друге місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Історія та археологія», який було проведено у м. Кропивницькому. Магістрантка О. Крива здобула диплом ІІІ ступеня у ІІ турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки», проведеному на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (науковий керівник – Н.В. Бахмат). О. Фостата посіла ІІ місце в обласному етапі ХХ Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика (2020 р.) (науковий керівник – Л.М. Марчук).

І. М. Конет був членом журі фінального етапу ХХІІ Всеукраїнського учнівського турніру юних математиків імені професора М.Й. Ядренка. Н.В. Бахмат була членом журі ІІ етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук із галузі "Освітні, педагогічні науки". М.В. Кузів та І.Г. Маринін входили до складу журі ІІІ Всеукраїнського музичного конкурсу "MusicUniFest-2020").

Серед інших здобутків виокремимо здобуття А. Ю. Хоптярем науково-дослідницького гранту з вивчення історії Голокосту на тему «Голокост на території Хмельницької області в 1941-1943 рр.», наданого науково-дослідницькою організацією Yahad-InUnum, Париж, Франція. Краєзнавець восени проходив стажування у Парижі. О.І.Почапська координивула грантові проекти «Медіаграмотний HUB» (у КПНУ імені Івана Огієнка) та «Школа медіаграмотності» (Орининська гімназія), у ході яких виконувалися два наукові дослідження «Мова ворожнечі у місцевих ЗМІ» та «Імплементація інфомедійної грамотності в інклюзивний освітній простір».

Краєзнавці міста активно співпрацюють з учителями регіону. Л.А. Воронюк проводила уроки-екскурсії. Краєзнавець є керівником пошуково-дослідницької експедиції зі збору етнографічних, археологічних, фольклорних та інших матеріалів з історії краю.

Вагоме місце в діяльності обласної Спілки краєзнавців є ***залучення до екскурсій і туризму молоді***, через які вона має змогу глибше пізнати й наочно ознайомитися з історичним, культурним, духовним надбанням своєї держави та рідного краю, з рештою, спрямована на виховання почуттів національної самосвідомості та патріотизму. Обласна Спілка співпрацює з факультетами та відділами туризму ЗВО Хмельниччини (член НСКУ, Почесний краєзнавець України, доктор історичних наук, професор С.Е. Баженова є завідувачем кафедри туризму і готельно-ресторанної справи в Національному університеті імені Івана Огієнка, Почесний краєзнавець України, доктор історичних наук, доцент А.М. Трембіцький викладає на відділі туризму в Хмельницькому інституті МАУП, член НСКУ Н.І. Стрельбіцька (керівник турфірми «Ніка – тур – вояж») викладає на відділі туризму Хмельницького торгово-економічного інституту тощо. Зокрема, ***Н.І. Стрельбіцька***, не зважаючи на карантинні заходи, пов'язані з пандемією коронавірусу, яка завдала світовому та українському туризму величезної шкоди, впродовж 2020 року систематично організовувала для учнівської і студентської молоді та громадян цікаві і пізнавальні **краєзнавчі маршрути по Хмельниччині:** до Кам'янця-Подільського, Сатанова, Меджибожа, Самчиків, Маліївець, Сутковець, Бакоти, пам'ятних місць пов'язаних з Кармалюком, в палацо-паркові комплекси, чернечі обителі в Головчинцях, Завалійках, Городищі, Сатанові, до печери «Атлантида» (с. Завалля Кам'янець-Подільського району), а також до фортець і замків, історичних об'єктів Вінницької, Чернівецької та Тернопільської областей.

Популяризація і просвітництво в роботі обласної Спілки краєзнавців

У 2020 році продовжувалась **творча співпраця із засобами масової інформації краю.** В програмах місцевих телекомпаній «Поділля – Центр», «Місто», «33-й канал ТВ+», «TV 7+», передачах обласного та міського радіомовлення брали участь майже половина членів Хмельницької міської організації краєзнавців. Так, наприклад, у програмах «Терра Хмельниччина», «Вулицями рідного міста», «Проскурів невідомий», «Путівник краєзнавця», «Поетичний простір», «Полудень», «В полі зору», «Поділля містичне», «Ранній гість», «Клуб вихідного дня», «Тема», «Екскурс в історію» кожного тижня звучали цікаві та змістовні телевізійні та радіовиступи краєзнавців ***Єсюніна С.М., Шпаковського С.М., Захар'єва В.А., Погорільця О.Г., Западенка І.В., Олійника Ю.В., Галатиря В.В., Блажевича Ю.І., Адамського В.Р., Стеньгач Н.О., Дацюка О.А., Чабан К.А., Баварської О.О., Синиці Н.М., Шоробури І.М., Войнаренка М.П., Тарчевської В.Б., Церклевич В.С., Ільїнського В.М., Іваневич Л.А. та ін.***

У звітному році обласна організація НСКУ та її осередки розширили свою участь у розташуванні інформації про свою діяльність в соціальних мережах Інтернету, як найбільшої кількості читачів. Упродовж року потужно працювали **Інтернет-сайти** у Фейсбуці та Вайбері ***«Кам'янець-Подільський історичний», «Кам'янець-Подільська міська організація НСКУ», «Кам'янець-Подільська районна організація НСКУ»***, «***Віньковецька районна організація НСКУ***» та інші на сторінках яких публікувалися матеріали статті з історії міст і районі, про краєзнавчі дослідження, про роботу музеїв тощо. Майже щоденно на фейсбуці та інстаграмі ведуть свої блоги, подають різну інформацію члени НСКУ С.М. Шпаковський, В.А. Захар'єв, О.Б. Комарніцький, В.М. Підгірний, П.І. Староста, Т.А. Скрижевська, Н.І. Стрельбіцька, Ю.І. Блажевич, П.Я. Слободянюк, І.О. Старенький, О.М. Завальнюк, А.Г. Філінюк, А.Л. Глушковецький, С.А. Копилов, О.Г. Погорілець, І.В. Западенко, К.А. Чабан, С.А. Коржик та ін. Загалом обласна Спілка краєзнавців та її міські і районні осередки перейшли на активне спілкування на фейусбуці та інстаграмі інтернету, обмінюються інформацією, новинами, вітаннями, здійснюють презентації своїх видань, виставок, відкрить, вміщують повідомлення про конференції, круглі столи тощо.

Президія обласної організації НСКУ та осередки спілки координують та тісно співпрацюють на ниві краєзнавства з бібліотеками Хмельниччини. Особливо таке дієве співробітництво налагоджено з Хмельницькою обласною універсальною науковою бібліотекою. Зокрема, протягом поточного року в цій бібліотеці в січні презентували «Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2021 рік», до якого увійшли матеріали про визначні події історії, суспільно-політичного, спортивного, громадського та культурного життя Хмельниччини, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, життя та діяльність яких пов'язані з нашим регіоном. В заході взяли участь науковці, краєзнавці, представники освіти, культури та спорту області та міста. Також відбулась презентація бібліографічного довідника «Члени Національної спілки письменників України: Хмельницька область». На захід завітали представники Хмельницької обласної ради, Хмельницької обласної організації Національної спілки письменників України, члени НСКУ, журналісти, музейники, бібліотекарі публічних, наукових та навчальних закладів. Електронна версія доступна на веб-сайті бібліотеки у розділі «Наші видання».

До 90-річчя Анатолія Сваричевського презентували книжкову виставку «Анатолій Сваричевський – краєзнавець, літературознавець Поділля». На виставці була представлена література про життя та діяльність Анатолія Сваричевського, творчий шлях педагога, літературознавця, краєзнавця Поділля, публіциста, лауреата обласних премій: імені Тараса Шевченка, імені Мелетія Смотрицького, імені Якова Гальчевського.

До Дня вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні бібліотека та Хмельницька міська спілка краєзнавців провели вечір пам'яті «Вони тримають небеса». Під час заходу спогадами поділилися учасники Революції Гідності Леся Стебло, Олександр Климчук та Михайло Цимбалюк, а також відбувся показ документального фільму «Майдан – 20.02.2014 – Як це було…». Презентували книжково-документальну виставку «Герої не вмирають».

До Міжнародного дня рідної мови взяли участь в презентації художньо-документального роману Василя Горбатюка «Вигнані з Раю». Роман присвячений пам'яті репресованих земляків с. Гнатівці, що на Хмельниччині. В презентації взяли участь письменники, члени НСКУ, бібліотекарі шкіл міста Хмельницького, учні обласного ліцею.

Голови Хмельницької обласної та Хмельницької міської організацій НСКУ взяли участь у презентації книги «Україна-Русь vs. Московія: настільна книга», в якій зібрано ряд історичних документів та авторських матеріалів, які призначені всебічному аналізу уроків історії у стосунках між Україною і Московією (Росія), як двох різних світів (європейського і азійського). Автором книги є суддя, голова Господарського суду Хмельницької області, член НСКУ, кандидат юридичних наук Сергій Крамар.

Бібліотека обладнала книжкові виставки до президії обласної організації Національної спілки краєзнавців України «На службі національної культури та історичної пам'яті», де були представлені краєзнавчі видання 2019-2020 років, а також до Дня Соборності, до Дня пам'яті жертв Голокосту, до Дня вшанування воїнів-інтернаціоналістів, до Дня рідної мови, до Шевченківських днів.

До 80-річного ювілею від народження журналіста, письменника, краєзнавця, члена НСКУ Володимира Станіславовича Шевченка відбулася у бібліотеці краєзнавча конференція. На зібрані виступили журналісти, краєзнавці, письменники, які отримали від ювіляра його нову книгу «Буйно-рясно квітнуть фіалки і чебрець». Фахівцями бібліотеки була презентована книжкова виставка «Віхи життя і творчості Володимира Шевченка».

У бібліотеці був проведений науковий онлайн-симпозіум за темою «Поділля в дослідженнях історико-статистичного комітету», приурочений 155-річчюз часу заснування Подільського єпархіального історико-статистичного комітету. Захід відбувся на платформі ZOOM у рамках XII Обласного форуму бібліотекарів Хмельниччини. У роботі наукового онлайн-симпозіуму взяли участь науковці, краєзнавці та дослідники Хмельниччини, студентська молодь Хмельницького інституту МАУП.

Бібліотека організувала презентацію путівника та пересувної виставки «Меджибіж полікультурний», де йдеться про спадщину трьох культур – українську, польську та єврейську у містечку Меджибіж. Презентували краєзнавці, члени НСКУ Погорілець О.Г. та Западенко І.В.

Обласна Спілка тісно співпрацює з обласними універсальною науковою бібліотекою, юнацькою бібліотекою ім. Т. Шевченка та іншими міськими та районними бібліотеками, з їх краєзнавчими відділами. Варто зауважити, що працівники краєзнавчого відділу є членами НСКУ. Активними членами НСКУ є директорка Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки ***К.А. Чабан*** та її учений секретар ***Н.М. Синиця***, директорка Деражнянської районної бібліотеки ***Н.І. Стецюк,*** яка є одночасно головою районного відділення НСКУ. Член НСКУ ***О.Б. Айвазян*** є директоркою наукової бібліотеки Хмельницького національного університету, кандидат історичних наук, член НСКУ, кандидат історичних наук ***Л.В. Климчук*** є директоркою наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, член НСКУ, кандидат історичних наук, доцент ***А.О. Михайлик*** є директором бібліотеки Подільського державного аграрно-технічного університету. Прикладом такої співпраці бібліотек вишів Хмельниччини та суміжних областей України у контексті розвитку бібліотечного краєзнавства стали всеукраїнські науково-практичні конференції «Університетські бібліотеки : історія, досвід, перспективи розвитку» (м. Хмельницький, Кам'янець-Подільський, 27-28 вересня 2019 р.).

Краєзнавчий відділ обласної універсальної бібліотеки є фактично науково-методичним центром обласної і Хмельницької міської організацій НСКУ. Тут проводяться конференції, пленуми, засідання президії обласної Спілки краєзнавців, зібрання клубу «Краєзнавець», науково-краєзнавчі конференції, симпозіуми, круглі столи, читання, презентації науково-краєзнавчих видань, книжні виставки обласної та міської організацій Спілки.

Отже, названі та інші бібліотеки Хмельниччини є провідними в галузі бібліотечного та наукового краєзнавства. Вони ведуть бібліографію краєзнавства, збагачують фонди краєзнавчої літератури, видають біобібліографічні покажчики, є місцем проведення краєзнавчих конференцій, круглих столів, читань, презентацій, книжних виставок краєзнавчих видань, є місцем діяльності осередків НСКУ. Провідні працівники бібліотек, як правило, є членами НСКУ.

5. Участь обласної Спілки краєзнавців та її осередків у громадсько-політичному житті держави та Хмельниччини

Краєзнавчий рух, його авангард - обласна організація НСКУ - нерозривно зв'язані з суспільно-політичним життям держави та її подільського регіону, а вся її організаційна, наукова, науково-методична та видавнича діяльність спрямована на національно-культурну розбудову єдиної України.

а) Співпраця обласної Спілки з органами влади

В цьому контексті у 2020 р. обласна організація Спілки та в її складі міські і районні осередки прагнули зміцнити співпрацю з місцевими органами влади для розвитку конструктивності своєї діяльності.

Так, у 2020 р. член НСКУ, зав. відділом Хмельницької обласної ради М.С. Панасюк, який є творчою особистістю, автором книг про м. Нетішин Хмельницької області (у звітному році видав книгу про Хмельницьку обласну раду), постійно відвідує засідання президій, пленумів обласної організації Спілки краєзнавців, допомагає у вирішенні нагальних справ, здійснює зв'язок президії товариства з обласною радою.

Головою районного осередку НСКУ плідно працювала завідувачка відділу освіти, культури, молоді та спорту Летичівської райдержадміністрації ***Світлана Анатоліївна Коржик***, яка також відзначилась у проведенні по Летичивщині науково-краєзнавчої експедиції НСКУ 30-31 жовтня 2017 р. Вона бере діяльну участь у роботі засідань президії, пленумів і конференцій обласної Спілки краєзнавців, публікує історичні книги про Летичівщину, матеріали, нариси про села краю в наукових збірниках та місцевих газетах, вчасно подає звіти про діяльність свого осередку НСКУ, має подяки президії НСКУ (м. Київ), почесні грамоти обласної спілки краєзнавців. На посаді начальника управління освіти Дунаєвецької міської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) у 2020 р. працює член НСКУ, кандидат історичних наук ***Інна Анатоліївна Ісакова*** й активно сприяє діяльності Дунаєвецької організації НСКУ, публікує науково-краєзнавчі статті та матеріали.

У такому ж плані активно працює депутат Старокостянтинівської міської ради, директор ЗОШ № 8 цього ж міста ***Тетяна Михайлівна Скрижевська***, з 2009 р. голова Старокостянтинівської міськройонної організації НСКУ. Вона також відзначилася у проведенні по Старокостянтинівщині науково-краєзнавчої експедиції НСКУ 31 жовтня 2017 р., щороку бере участь в організації всеукраїнських старокостянтинівських науково-краєзнавчих конференцій. Вона активно співпрацює з членом НСКУ, начальником управління гуманітарної сфери і туризму Старокостянтинівської міської ради ***Василем Ігоровичем Муляром,*** організатором низки всеукраїнських науково-краєзнавчих конференцій з виданням наукових збірників (2009-2020 рр.).

Наведемо приклад співпраці з владою Кам'янець-Подільської міської організації НСКУ. Осередок гідно представлений в органах місцевого самоврядування. Зокрема, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства, спеціальних історичних і правничих дисциплін історичного факультету **О.М.Федьков** є членом виконкому Кам'янець-Подільської міської ради, ***О.Б.Комарніцький*** – членом архітектурно-містобудівної ради, а також комісії із встановлення меморіальних знаків виконкому Кам'янець-Подільської міської ради. ***О.В.Будзей*** плідно працює у складі міської топонімічної комісії, а ***А.Б.Задорожнюк і С.В.Трубчанінов*** – геральдичної комісії.

Ряд краєзнавців очолюють наукові інституції. Члени НСКУ, професори ***О.М.Завальнюк*** здійснює керівництво осередком міжнародного Українського історичного товариства (м.Кент, США; м.Острог, Україна), ***Л.В.Баженов*** – Центром дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України, ***Н.О.Урсу –*** Міжнародним науковим центром досліджень історії образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва й архітектури, ***С.А.Копилов*** – науковою лабораторією «Проблем дидактики історії» кафедри всесвітньої історії, ***С.Е.Баженова*** – навчально-науковою лабораторією «Інноваційні технології в туризмі», ***М.А.Печенюк*** – науково-дослідним Центром вивчення педагогічної і творчої спадщини М.Леонтовича, ***Л.М.Марчук*** – науковим Центром мовознавчих студій Інституту української мови НАН України, кандидати філологічних наук ***Т.О.Джурбій*** – навчально-науковою лабораторією літературного краєзнавства, ***В.В.Щегельський*** – навчально-науковою лабораторією етнології, докторка педагогічних наук ***Н.В.Бахмат*** – науковою лабораторією «Технології підготовки конкурентноздатного педагога до реалізації концепції Нової української школи в умовах інноваційного освітнього середовища».

Професори ***Л.В.Баженов*** є керівником наукової школи «Регіональна історія Правобережної України», ***О.М.Завальнюк*** – «Проблеми української історії кінця XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.», ***С.А.Копилов*** – «Проблеми української історіографії XVIII – початку XXI ст.», ***А.Г.Філінюк*** – «Історія суспільних трансформацій в Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.», ***Н.О.Урсу*** – «Художня спадщина України в контексті сучасного мистецтвознавства», ***М.А.Печенюк*** – «Інноваційні технології фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва», ***Л.М.Марчук*** – «Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики», ***О.А.Рарицький*** – «Проблеми традицій і новаторства в українській літературі: компаративні аспекти».

О.М.Завальнюк є членом Президії НСКУ. До складу Правління НСКУ входить Л.В.Баженов. ***Ю.А.Хоптяр*** є членом колегії Державного архіву Хмельницької області, **а С.В.Трубчанінов** – вченої ради Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець***», О.Б.Комарніцький*** – музейної ради Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника.

Члени НСКУ обласної спілки задіяні в роботі топонімічних комісій місцевих державних адміністрацій у містах Дунаївці, Шепетівці, Ізяславі, Старокостянтинові, Білогір'ї, Полонному, Славуті та ін.

Варто відзначити, що члени НСКУ професор-академік ***С.А. Копилов*** є ректором Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, професорка ***І.М. Шоробура*** – ректором Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, член президії обласної спілки ***О.Г. Погорілець*** – директор ДІКЗ «Межибіж», ***К.А Чабан*** – директорка Хмельницької обласної універсальної

наукової бібліотеки тощо. Всі вони активно сприяють розбудові краєзнавчого руху.

Варто відзначити, що налагоджена співпраця Президії обласної організації НСКУ з Хмельницькою обласною державною адміністрацією та обласною радою, департаментами освіти та культури, з меріями міст Хмельницького, Кам'янця-Подільського, Старокостянтинова тощо.

Робота обласної Спілки в першу чергу базується на співпраці зі всіма вишами, національними заповідниками і парками, державними історико-культурними заповідниками, обласним краєзнавчим та мережею музеїв, краєзнавчими відділами бібліотек, Державними архівами Хмельниччини і Вінниччини тощо. У 2020 р. продовжилася найтісніша спільна співпраця правління Хмельницької обласної Спілки з Вінницькою обласною організацією НСКУ (голова, професор Гальчак С.Д.) та продовжувалися взаємозв'язки з більшістю інших обласних і регіональних організацій Спілки в Україні.

б) Співпраця з територіальними громадами

Важливою формою співпраці з місцевими органами влади є участь представників правління обласної організації та осередків НСКУ у справі налагодження контактів і зв'язків з новоутвореними згідно закону України «Про децентралізацію в Україні» територіальними громадами на Хмельниччині, яких діяло у 2020 р. 60. Правління та президія обласної спілки краєзнавців визначила своїм пріоритетом у творчій діяльності повністю переорієнтуватися на співпрацю з ОТГ, допомогти їм розвивати краєзнавчий рух, музейне будівництво та туризм. У 2020 р. відбулися потужні науково-краєзнавчі конференції при участі обласної і районних організацій НСКУ в Дунаєвецькій міській ОТГ, Меджибізькій ОТГ й ін. Така робота обласної Спілки краєзнавців заслуговує підтримки, популяризації та поширення досвіду. Вже налагоджена спільна співпраця з Віньковецькою, Дунаєвецькою селищною, Китайгородською, Летичівською, Орининською, Сатанівською, Старосинявською, Чемеровецькою та іншими ОТГ.

6. Міжнародні творчі зв'язки

Упродовж 2020 р. президія обласної спілки краєзнавців та її міські і районні осередки брали участь в налагодженні науково-краєзнавчих зв'язків у різних формах і, головним чином, при організації міжнародних наукових конференцій. Таких відбулося на Хмельниччині 4, до роботи яких залучилися науковці Польщі, Литви, Молдови, Білорусі й інших країн.

На перешкоді розвитку і зміцнення міжнародних зв'язків у 2020 р. стала пандемія коронавірусу та в контексті цього закриття кордонів України з державами ЄС. Тому контакти з науковцями і краєзнавцями зарубіжжя здійснювалися переважно у дистанційні формі (Німеччина, Польща, Литва,

Румунія, Молдова тощо). Інший приклад налагодження міжнародних зв'язків. Зокрема, члени НСКУ науковці і педагоги проходили дистанційно стажування за профілем своїх спеціальностей з отриманням дипломів і сертифікатів, працювали над виконанням європейських грантів, публікували свої статті в закордонних наукометричних та інших журналах, збірниках, брали участь дистанційно в зарубіжних наукових конференціях. На першу місці в цьому процесі була Кам'янець-Подільська міська організація НСКУ, на другому – Хмельницька міська спілка.

Обласна організація Спілки продовжила співпрацю з Спілкою поляків в Україні, польським науковим товариством м. Кам'янця-Подільського. Прикладом може слугувати видання у 2020 р. монографії співавторів Баженової С.Е., Баженова Л.В., Оліпер С.І. «На пограниччі культур. Культурне і громадсько-політичне життя польського населення Правобережної України у XIX – на початку XX ст.».

7. Матеріальна база обласної Спілки краєзнавців

Головний офіс організації продовжує знаходитися на історичному факультеті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (32301, м. Кам'янець-Подільський, вул. Татарська, 14, кімн. 15), забезпечений офісною технікою та інтернет-зв'язком, має солідну бібліотеку краєзнавчих видань та її бібліографічний каталог. Опорними пунктами діяльності обласної організації Спілки є обласна універсальна наукова бібліотека, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Державний архів Хмельницької області, Хмельницький інститут МАУП, обласний краєзнавчий музей у м. Хмельницькому та Національний університет імені Івана Огієнка, державний історичний музей-заповідник у Кам'янці-Подільському, Державний історико-культурний заповідник «Межибіж» у смт. Меджибожі, державні і громадські музеї, бібліотеки в містах і районах області.

Членські внески спілчани вносять, на жаль, не зовсім організовано. Щороку від усіх осередків обласної організації поступає пересічно 50 відсотків від загального потрібного обсягу внесків. З 2019 р. відповідно до новітніх змін у Статуті НСКУ збираються внески з членів НСКУ щорічні у розмірі 100 грн., а вступні – 200 грн. Станом на сьогодні членські внески здали тільки 4 міських і районних організацій спілки. Дозбирування внесків триватиме у лютому-березні 2021 р. Тому обласна Спілка щорічно оперує коштами 14-15 тис. грн. Витрата і поступлення членських внесків регламентується щорічно затвердженими пленумами обласної організації кошторисами під контролем її ревізійної комісії.

Отже, після завершення роботи VI з'їзду НСКУ правління і президія Хмельницької обласної організації Спілки та її осередки домоглися у 2020 р. утримання своїх позицій у своїй діяльності в умовах пандемії COCID-19. Незважаючи на пандемію, економічну кризу та війну на Сході України, обласна

Спілка зі своїми осередками працювала стабільно і втілювала інноваційні форми роботи, продовжила в своєму регіоні закладати основи для поступу краєзнавства на наступні роки.

Голова
Хмельницької обласної організації НСКУ **Л.В. Баженов**

Відповідальний секретар **В.Р. Адамський**

25 січня 2021 року